

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

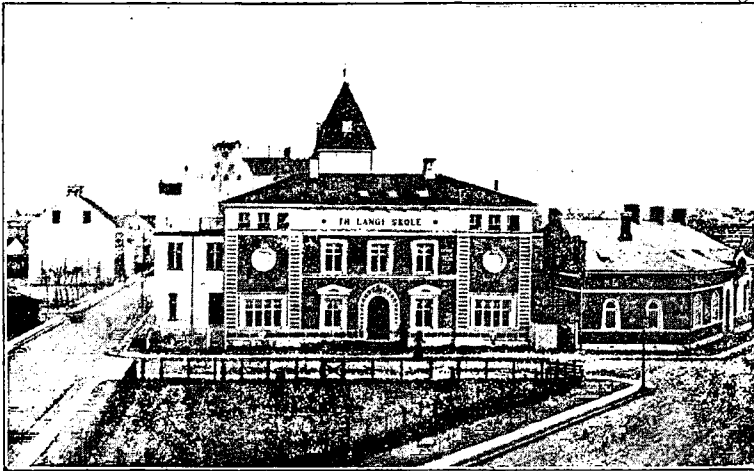
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRA

TH. LANGS SKOLE

** SILKEBORG **

Til
H. Skoledirektor P. Larsen
Frederiksberg

DEN HØJERE PIGESKOLE

==== 1906 ====

Statens pædagogiske Studieforsamling
København V.

TH. LANGS SKOLE
SILKEBORG.

Trykt i H. S. Sørensens Bogtrykkeri i Silkeborg.

Til Hjemmene.

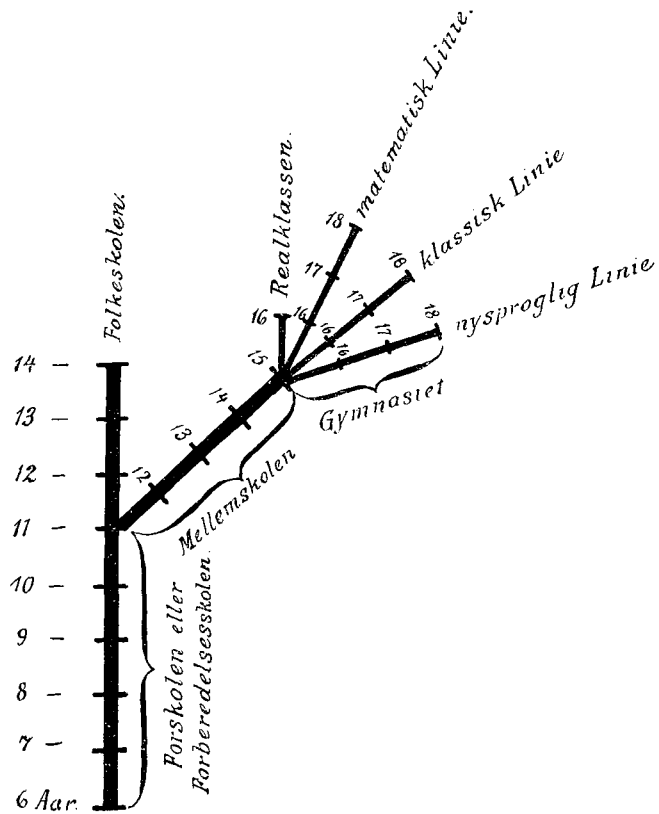
Naar der denne Gang er gaaet lidt længere Tid end sædvanlig, inden der kom „Meddelelser“ fra Skolen, er det paa Grund af den Overgangstilstand, i hvilken alle højere Skoler herhjemme har befundet sig, siden Loven om højere Almenskoler fremkom i 1903.

Da vi jo imidlertid nu er naaet saa vidt, at man med nogen Erfaring og Klarhed kan overse den ny Skoleordning og den Betydning, den vil faa ogsaa for denne Skole, skal de følgende Linier give en Fremstilling af de Former, under hvilke Skolen i Fremtiden vil komme til at virke efter denne Lov.

Den højere Skole er efter Loven delt i 3 store Grundafdelinger.

1. *Forskolen* eller Forberedelsesskolen, der optager Børnene fra det fyldte 6te til det 11te Aar. 2. *Mellemskolen*, der er fireaarig, i hvilken Børnene undervises fra det 11te til det 15de Aar. I Mellemskolen afsluttes Undervisningen ikke med en Eksamen efter det gammeldags Mønster, men med en Aarsprøve, og til Mellemskolen er der efter Loven knyttet en *Realklasse*, hvor Elever, som har gennemgaaet Mellemskolen, kan optages, og hvor de efter et Aars Forløb underkaster sig en Prøve, kaldet Realeksamen, der giver de samme Rettigheder, som Præliminæreksamen nu giver. 3. *Gymnasiet*, der efter den ny Lov er tredelt i en *klassisk*, en *matematisk* og en *ny-sproglig Linie*. Mellemskoleprøven giver Adgang til Gymnasiet, der optager Eleverne fra det 15--18 Aar.

Vor Skoleordning efter den ny Lov kunde skematisk fremstilles saaledes:

Alle, som har fulgt Arbejdet her gennem Aarene, ved, at denne Ordning frembyder ikke saa lidt nyt af Interesse. For det første dette, at de unge Piger tidligere først kunde tage deres Realeksamen (Præliminæreksamen) med det fyldte 17de Aar; nu vil de, naar de normalt følger Skolens Undervisning og har taget Mellemskoleprøven med det 15de Aar, kunne slutte Realklassen med det 16de Aar. Loven har fundet en Del Modstand netop paa dette Punkt, dels har man frygtet, at Børnene skulde blive overanstrengte i Mellemskolen, dels har Skolerne været meget ængstelige, fordi denne Ordning jo i Virkeligheden vil berøve dem deres ældste Klasse, altsaa give dem et pekuniært Tab; for Pigeskolens Vedkommende,

hvor det maa ventes, at mange Elever forlader Skolen efter at have aflagt Mellemskoleprøven, drejer det sig jo egentlig om to Klasser. Skønt Skolernes Ængstelse paa dette Punkt er naturlig, tror jeg dog, det i Længden skal vise sig, at den ny Ordning er mere pædagogisk forsvarlig end den tidligere, hvilket sikkert ogsaa vil give Pigeskolerne god, naturlig Vækst under den ny Lov. Thi vel var de to ældste Præliminærklasser for Pigernes Vedkommende, fra 15de—17de Aar. to udmærkede Skoleaar *for dem, der fik dem*, men i Virkeligheden var det den allerfærreste Del af Skolens Elever, denne Undervisning kom til gode, de fleste forlod Skolen i 15 Aars Alderen og fik ingen Afslutning paa deres Undervisning; for disse, og dette var Flertallet, var den gamle Ordning saa utilfredsstillende som muligt, og Fordelen ved den ny Ordning er da denne, at forhaabentlig efterhaanden *alle* Skolens Elever i Fremtiden vil faa en Afslutning paa deres Skoleundervisning, og en passende Afslutning, idet det Stof, der behandles i Mellemskolens ældste Klasser (se Undervisningsplanen S. 29) ikke kan gives Børnene paa et tidligere Tidspunkt og dog er af stor Betydning for deres formelle og praktiske Dannelse.

Naar man har villet gøre gældende, at ogsaa for denne Alder er Stoffet for vanskeligt, og at Pigebørnene derfor let kan overanstreges i Mellemskolen, saa tror jeg ikke, dette er rigtigt, og det har da ogsaa allerede vist sig i de Skoler, der i Sommeren 1907 første Gang skal dimittere deres Elever til Mellemskoleprøven, at Børnene er friske og fornøjelige at arbejde med, og at Arbejdet gaar let fra Haanden for alle dem, der *normalt* har fulgt Skoleundervisningen gennem de yngre Klasser. Her er jo nemlig et meget vigtigt Punkt, som ikke stærkt nok kan understreges. Børn, som af Svagelighed har forsømt meget i de lavere Klasser, som f. Eks. har maattet udelade eet eller flere Fag, vil ikke kunne gaa Mellemskolen igennem paa fire Aar, men paa et eller andet Tidspunkt, det, der passer bedst for Barnet, maa vedkommende Elev blive to Aar i en Klasse og det andet Aar tage med, hvad der er forsømt det første Aar, men dette er jo saa selvindlysende, at det ikke behøver nærmere Forklaring.

Hvad der vil lette Arbejdet i Mellemskolen og i det hele gøre det mere passende for Børn end Arbejdet i den gamle Realskole, er først og fremmest det, at en Del af det tidligere Eksamensterperi bortfalder. Medens man nu til Præliminære-

samen i Historie og Geografi, Naturhistorie og Naturlære opgiver alt, hvad der er lært i de fire Realklasser, for Pigebørnenes Vedkommende altsaa fra det 13de—17de Aar, bliver der nu kun krævet det sidste Aars Pensum ligesom ved de Aarsprøver, Børnene altid har haft. Dernæst peger den ny Lov paa Metoder, der langt mere tager Sigte paa Børnenes Uddannelse til det praktiske Liv, de skal leve, end den gamle Undervisning gjorde, f. Eks. Undervisningen i fremmede Sprog, af hvilke Engelsk og Tysk er lovbefalede i Mellem-skolen, Fransk derimod frivillig. Medens den tidligere Sprogundervisning nærmest gik ud paa at øve Børnene i Oversættelse og Grammatikregler, tager den moderne Sprogundervisning, som Loven hjemler, langt mere Sigte paa en praktisk Uddannelse, der skal føre Børnene til at forstaa det fremmede „Talesprog“ og til at udtrykke sig i dette Sprogs lettere Former. Netop under Hensyn til denne praktiske Side af Sagen er det, at Skolen her i de senere Aar har modtaget Lærerinder fra England (se S. 13), som har levet her hos os en Tid og talt med Eleverne i og udenfor Undervisningstimerne.

Ogsaa paa andre Omraader tager den ny Lov de pædagogiske Tanker op, der har kendetegnet Udviklingen i den sidste Menneskealder, saaledes har man optaget nogen Kemiundervisning i Forbindelse med Naturhistorie- og Fysikundervisningen for derved at hjælpe Eleverne til bedre Forstaaelse af de Fænomener, der kommer dem for Øje i det daglige Liv, dette fører atter til Udvidelse af Samlingerne og til Forsøg, der i høj Grad interesserer Børnene.

I Matematik er Fordringerne til Mellem-skoleprøven betydelig lavere end til den nuværende Præliminæreksamen, netop dette er af stor Vigtighed, fordi det er yngre Elever, vi arbejder med i Mellem-skolen, og navnlig for Pigebørn gælder det, at deres Tid ofte i den gamle Realskole er blevet misbrugt til det store Arbejde, der krævedes i dette Fag, ofte til Skade for andre Fag, der vilde være mere udviklende for dem. I intet Fag gælder det vel i højere Grad end i Matematik, at Fordringerne ikke maa rette sig efter de bedst begavede og med *særlige Anlæg* for Faget udrustede Elever, men efter de almindelig begavede Børns Evner.

Som Midtpunkt i hele Mellem-skolens Undervisning staar Dansk. Undervisningen i dette Fag faar en langt mere almindelig Karakter end tidligere. Gennem stadig Øvelse i at

læse Sproget ved at trænge ind i det bedste, vor Litteratur ejer, gennem Øvelse i at tale Sproget, ved Genfortælling eller mundtlig Fremstilling, og gennem stadige Skriveøvelser er det Meningen at give Mellemskolens Elever deres Modersmaal i Eje i fuldere og rigere Grad end hidtil paa det tilsvarende Tidspunkt i Barnets Liv.

Foruden de Fag, der i Mellemskolen kræves af *alle Eleverne*, er der jo Særfag, som vi nødig vil opgive for Pigebørnenes Vedkommende, nemlig Haandgerning og kvindelig Husgerning, som i de senere Aar er indført ved adskillige Pige-skoler. Medens Haandarbejde er lovbefalet Fag for Piger, er Skolekøkkenet frivilligt, og det er et Spørgsmaal, om der kan skaffes Tid til dette Fag i Mellemskolen. Vi agter her i 3die Mellemskoleklasse foreløbig at anvende en Dag hver anden Uge til dette Fag, medens vi hver anden Uge anvender den samme Tid til skriftlige Udarbejdelser paa Skolen, vi vilde nemlig gerne, at Børnene skulde have saa lidt Hjemmearbejde som muligt i denne Klasse. Timeplanen vil vise, hvorledes Tiden vil blive fordelt paa de forskellige Fag.

Foruden kvindelig Husgerning er Fransk, som tidligere nævnt, frivilligt Fag i Skolen. Men vi beder Hjemmene endelig ikke forcere Børnene frem i dette Fag. Vi mener, at Børn, der har gode Evner, og som er sunde og raske, med Lethed kan medtage dette Fag, derfor sætter vi det paa vor Timeplan, men vi maa samtidig erindre Hjemmene om, at det er ganske frivilligt at medtage det; at det kan have megen Betydning for Børnene, hvis de har Evner og Kræfter dertil, at faa Begyndelsesgrunden lagt i dette Fag allerede i Mellemskolen, siger sig selv.

Men der er en Klasse, hvor der vil blive god og naturlig Lejlighed for Pigebørnene til at tage Faget op som „Hovedfag“, nemlig Realklassen. Denne Klasse vil, som Skemaet (S. 9) viser, slutte sig naturligt til Mellemskolen og yde en virkelig vel tilpasset Fortsættelse af Mellemskolens Undervisning. Den er noget af det mærkeligste i hele Skoleloven, idet den har, navnlig da for Pigeskolernes Vedkommende, en saa fri Karakter, at vi hidtil ikke indenfor den danske Skole har kendt noget tilsvarende.

Om denne Klasse hedder det i Loven:

„I den Realklasse, der kan slutte sig til Mellemskolen som dens Fortsættelse, skal der undervises i *Dansk*, to af de

nyere Sprog (Engelsk, Tysk eller Fransk) praktisk Regning og Matematik (kun paabudt for Drengene), Afsnit af Naturlære, Historie, Geografi og Naturhistorie, samt Legemsøvelser. Underervisningsplanen, der foruden de nævnte Fag kan omfatte andre Fag, bliver for hver enkelt Skoles Vedkommende at fastsætte af Ministeren for „Kirke- og Undervisningsvæsenet“.

Altsaa, unge Piger kan efter Loven tage Realeksamen med følgende 8 Fag: Dansk, to fremmede Sprog, Naturlære, Naturhistorie, Historie og Geografi samt Legemsøvelser; og for saa vidt som deres Evner tillader dem det, kan de medtage flere Fag eller nøjes med de 8 obligatoriske. Unge Piger med Lyst og Anlæg for de matematiske Fag vil sandsynligvis blandt de frivillige Fag først vælge Matematik og Regning, men det er en virkelig pædagogisk Tanke, der ligger bagved denne Bestemmelse om Frivillighed for disse Fags Vedkommende. Der er unge Piger, for hvem det vilde være meningsløst at ofre et Aars Studium paa disse Fag, og som med de Forkundskaber, de medbringer fra Mellemskolen i Matematik og Regning, i Virkeligheden har et elementært Grundlag i disse Fag, som er, hvad de behøver, medens de med stort Udbytte kunde anvende deres Tid og Kræfter paa f. Eks. kvindelig Husgerning og Haandarbejde. I Realklassen vil der for de unge Pigers Vedkommende, som har Anlæg for disse Fag, kunne gives en virkelig forsvarlig Uddannelse heri. Jeg tænker navnlig paa saadanne, som senere hen i deres Liv vil tage en huslig Gerning op. For dem, der vil søge Ansættelse ved Post- og Telegrafvæsenet o. l. Stillingen, vil det derimod være rigtigst at medtage Regning og Matematik.

For unge Piger, der vil søge Kontorpladser, vil det være heldigst, foruden de 8 lovbefalede Fag, at medtage praktisk Regning. Endelig er der jo en Del unge Piger, som særlig ønsker at anvende de Kundskaber, de vinder i Realskolen, som Privatlærerinder i Familier. For disse unge Piger har det hidtil, naar de stod med deres Præliminæreksamen, været en vovelig Sag at optage en saadan Lærerindegerning, fordi de manglede den pædagogiske Dannelse, som er en Betingelse for at kunne undervise med et godt Resultat; men i Realklassen kan der gives unge Piger, som vil være Lærerinder, nogen pædagogisk Vejledning, saa denne Mangel i Fremtiden kan afhjælpes. Man vil altsaa se, at Under-

visningen i Realklassen dels bestaar af en Stamme af 8 lovbefalede Fag, som alle *skal* medtages, dels af forskellige „frivillige“ Fag, hvoraf man kan medtage et eller flere eller slet ingen alt efter Forholdene. Følgende Plan afgiver 6 forskellige Eksempler paa, hvorledes denne Eksamen kan tages.

		1.	2.	3.	4.	5.	6.
Tvingne Fag *	Dansk	4	4	4	4	4	4
	Engelsk	4	4	4	4	4	4
	Historie	4	3	2	2	3	3
	Naturlære	2	3**	2	2	2	2
	Naturhistorie	2	}3	2	2	}3	}3
	Geografi	2		2	2		
	Legemsøvelser og Idræt	4	3	4	4	6	4
		22	20	20	20	22	20
Valgfri Fag	Tysk	—	—	—	—	4	—
	Fransk	5	5	5	5	4	4
	Svensk	1	—	—	—	1	—
	Kvindelig Husgerning	—	5	—	—	—	—
	Kvindelig Haandgerning	—	3	3	—	3	2
	Regning	—	—	4	3	—	3
	Matematik	—	—	—	4	—	—
	Tegning	—	2	—	—	—	—
	Bogføring	—	—	1	—	—	—
	Sang	—	—	1	1	1	—
Pædagogik	—	—	—	—	—	3	
Religion	1	1	1	1	1	2	
		29	36	35	34	36	34

Her ved Skolen vil vi fra 1ste August 1907 paabegynde en saadan Realklasse, hvor vi altsaa optager unge Piger, som har gennemgaaet Mellemskolen. I denne Klasse vil der blive givet alle Eleverne Undervisning i de 8 lovbefalede Fag, desuden dem, der ønsker det, i Regning og Matematik, i kvindelig Husgerning og Haandarbejde eller i andre af de paa Skemaet opstillede Fag. Fransk vil være det fremmede Sprog, der faar Hovedpladsen i denne Klasse.

Imidlertid vil Realklassen jo kun føre de unge Piger, der har gennemgaaet Mellemskolen, videre i eet Aar, og der er adskillige, der ønsker en grundigere Fortsættelsesundervisning end denne. De unge Piger, der hidtil har søgt her til

*) Foruden disse 7 Fag er endnu ét lovbefalet, nemlig et af de to fr. Sprog Tysk eller Fransk, men da Pigebørnene har frit Valg mellem disse to Sprog, findes de optøret under de „valgfri Fag“.

**) Den ene Time til Husholdningskemi.

Skolen, navnlig fra andre Dele af Landet, er i Reglen kommet for i to à tre Aar at uddanne sig til den nuværende Præliminæreksamen, som de saa tog med det fyldte 17de Aar. Vil nu den etaarige Realklasse tilfredsstille saadanne unge Piger?

I de sidste Meddelelser, vi udsendte herfra i 1902, skrev vi: „At Forberedelsen til Præliminæreksamenen i Pigeskolen, hvor Prøven først kan aflægges med det fyldte 17de Aar, nok nærmere svarer til Fordringerne ved den nu foreslaaede tredie Retnings Artium end til Fordringerne ved Alm. Forberedelseseksamenen, kan ikke skjules, og det skal ogsaa nok vise sig deri, at sikkert mange Pigeskoler, naar denne Artiums Form efterhaanden har fæstnet sig, vil afslutte med denne Eksamen i Stedet for med Alm. Forberedelseseksamenen; men foreløbig er en saadan Artiumseksamen jo mere Ideal end Virkelighed“.

Siden da er der gaaet fire Aar, den tredie Retning, den nysproglige Artium, er nu en Virkelighed, og hvad vi den Gang mente, mener vi endnu. For den unge Pige, der har Evner, intellektuelt og pekuniært, til at fortsætte sin Uddannelse ud over, hvad Mellemskolen byder hende, vil fra nu af Spørgsmaalet blive: „Skal jeg fortsætte i Realklassen eller i Gymnasiet?“. Og da Gymnasiet nu efter den ny Lov ikke længer kun har en matematisk og en klassisk (græsk-latinsk) Eksamen at byde paa, men tillige en Eksamen, hvis Hovedmaal bliver at give de unge en praktisk Uddannelse i de nyere Sprog foruden i Modersmaalet og Historie, er der ikke Tvivl om, at mange unge Piger med stort Udbytte vil gaa ind i Gymnasiet og der søge deres Uddannelse i Tiden fra det 15de—18de Aar. Gymnasiet vil nu kun tage et Aars længere Uddannelse end Præliminæreksamenen, og for den unge Pige, som i sit 18de—19de Aar afslutter sin Skolegang med Studentereksamen, staar mange Veje aabne. Hun vil sikkert i de aller fleste praktiske Stillinger blive foretrukket i Konkurrencen med andre, og ikke mindst, Vejen til Universitetet er aaben for hende, hvis hun tidlig eller sent vil optage Studier der,

Da vi jo her, lige siden vi i 1885 begyndte at forberede unge Piger til Alm. Forberedelseseksamenen, stadig har haft god Tilgang af Elever i 15—18 Aars Alderen, som for en stor Del har levet her i vort Hjem, og da unge Piger i denne Alder jo er over de Aar, hvor de optages i Mellemskolen

og Realklassen, er det vor Hensigt, hvis et tilstrækkeligt Antal Elever melder sig, samtidig med at Skolen i Sommeren i 1907 for sidste Gang dimitterer til Alm. Forberedelseseksamen, at begynde en Gymnasieklasse for unge Piger, der har Lyst til at forberede sig til den nysproglige Studentereksamen. Vi anser den Uddannelse, de unge modtager ad denne Vej, for saa tidssvarende og saa pædagogisk sund og naturlig, at vi gerne vil være med i Arbejdet for at lægge den til Rette, netop i disse Aar, da det ny bryder frem uden endnu at have vundet sikre og bestemte Former. Og vi er overbeviste om, at unge Piger, som gaar denne Vej, vil faa megen Glæde og rigt Udbytte af det Arbejde, de tager op i disse Aar.

Vi har ogsaa Grund til at tro, at unge Piger i denne Alder fremdeles vil have Lyst at komme hertil, vi har i de forløbne Aar saa ofte haft Forespørgsler, om vi vilde modtage og forberede unge Piger til Studentereksamen, men vi har hidtil stedse afslaaet saadanne Opfordringer, da vi ansaa den tidligere Uddannelse til Præliminæreksamen for heldigere for den unge Pige end den gamle Form for Artium, nu er Forholdet et andet, den ny Lov har skabt en naturlig Overgang fra Mellemskolen til Gymnasiet og har tilmed i Gymnasiet optaget en Forberedelse, som synes os ualmindelig tiltalende og vel tilpasset efter den unge Piges Evner og Anlæg i 15—18 Aars Alderen.

Vi beder de Hjem, der i Sommeren 1907 ønsker deres Døtre optagne her enten i Realklassen eller i 1ste Gymnasieklasse, om at meddele os det *saa betids som muligt*; navnlig hvis disse unge ønskes optagne i vort Hjem, hvor Pladsen er en Del begrænset. Vi undlader imidlertid ikke at gøre opmærksom paa, at efterhaanden som Pladsen her i vort Hus er bleven for lille til at optage alle dem, der har ønsket at komme til at bo hos os under deres Uddannelse, har andre gode Hjem aabnet sig for unge Piger, der fra andre Steder søgte hertil for at læse under de sunde og smukke Omgivelser, Silkeborg byder paa, jeg skal saaledes nævne Fru Th. Johannsens Hjem, hvor 12 á 14 Børn og unge Piger nyder god Forplejning og i enhver Henseende sund og dannende Paavirkning, men for øvrigt er Skolen altid villig til at give Vejledning og Hjælp med Hensyn til Valg af Hjem for de unge under deres Ophold her.

Til alle dem, der har levet med os under deres Forberedelse her, og som stedse giver os Beviser paa, at de mindes os i Kærlighed, og til alle de Hjem, der i Aarenes Løb har betroet os deres Børn, skal disse Linier til Slut bringe Hilsen og Tak for al Trofasthed og Tillid. Naar denne Skole stadig er i Vækst og Fremgang, skyldes det, næst Guds Hjælp, først og fremmest alle disse unge og ældre, som har taget Arbejdet op i Forstaaelse med os, og som trofast har holdt ved gennem de snart mange Aar. Men først og fremmest en Tak til alle dem, der i de forløbne Aar har staaet ved vor Side i det daglige Arbejde. I en saa stor Virksomhed som denne afhænger det heles Ve og Vel af, at enhver, der arbejder med, arbejder i Forstaaelse med os og ud fra det samme Grundsyn paa Børnene og deres Tarv. Maatte da denne Skoles Styrke nu og altid ligge deri, at vi alle arbejder Haand i Haand mod det store Maal at opdrage de unge, idet vi drager dem opad.

Theodora Lang.

Anna Høltzermann.

Mindre Meddelelser fra Skolens Dagbog.

Ifølge Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 11te April 1905 fik Skolen sin Dimissionsret til Alm. Forberedelseseksamen fornyet for 3 Aar. Skolen har siden den sidste i 1902 udsendt Beretning gentagne Gange haft Besøg af Inspektøren for Realskolerne, Hr. Professor, Dr. phil. Rønning og Hr. mag. scient Foldberg, af Sanginspektøren Hr. Professor Nebelong og af nu afdøde Gymnastikinspektør Ramsing.

Skolens korte Kursus i Svensk, som vi begyndte i 1898, har fremdeles været fortsat. I September—Oktober 1902 underviste Frk. H. Feuk, Lærerinde ved Frk. Rønstrøms Skole i Lund Skolens ældste Klasser i Svensk og i Juni 1904 underviste Frk. E. Thorstenson, Lærerinde ved „Private Lärerinneseminarium“, Stockholm, de samme Klasser.

Foruden disse Besøg af svenske Lærerinder har Skolen i de senere Aar ogsaa modtaget engelske Lærerinder, der for kortere eller længere Tid har besøgt os og samtidig undervist og talt Engelsk med Skolens ældste Elever. Saaledes besøgte Miss Evans fra Oxford Skolen fra 30te Septbr.—15de Decbr. 1904. Mrs. Hayes fra London fra 26de August—27de Septbr. 1905. Kortere Besøg har Skolen haft af Miss. Mackenzie, Mr. Thornton og Mr. Hayes fra London, og saa disse beviste Skolen den Velvilje, at give enkelte Timer.

Skolens voksne Elever har udenfor den egentlige Undervisning haft Lejlighed til at høre en Del Foredrag, som er afholdt paa Skolen af fremmede Talere. Saaledes af Dr. phil., Doc. ved Universitetet, Edv. Lehmann, om „Thomas Carlyle“, „Rousseau“ samt om „Dansk Digtning i det 18de Aarhundrede“. Lægmissionær, Dr. med. Frk. M. Holst fra Indien om „Missionsarbejdet der“. Rektor Falkenberg fra Levanger om „Norske Forhold“. Overlærer Steenberg fra Horsens om „Bøger og Læsning“. Fru Langballe, f. Dalgas, om „Italien“. Lægmissionær, Dr. Fox Maule om „Østerlandsmissionen“. Forfatterinden, Elisabeth Schøyen om „Japan“. Fru Julie Rosenberg: Tre „Sanghistoriske Foredrag med Sang“. Forfatteren P. A. Rosenberg: tre Foredrag med Oplæsninger: Oehlenschläger: „Alladdin“ J. L. Hejberg: „Pottemager Wal her“ og Paludan Müller: „Ahasverus“. Ogsaa Skolens egne Lærere har samlet Eleverne udenfor Skoletiden om Foredrag, Oplæsninger og musikalske Aftenunderholdninger.

Skolerejserne har vi fremdeles fortsat til megen Glæde for Deltagerne. Af særlig Interesse var vor Rejse til Sangstævnet i Aalborg i 1904 med en Afdeling Elever ledet af Frk. N. Buhl. Dels selve det snukke Sangstævne, der gav de syngende Børn en saa rig og for dem dannende Nydelse, dels det selskabelige Samvær med Børn fra andre Skoler og den sjældne Gæstfrihed, der vistest alle Deltagerne, vil gøre Sangstævnet uforglemmeligt for alle dem, der var med.

I April 1905 modtog Skolen Besøg af 17 svenske unge Piger og Lærere fra Frk. Rønstrøms Skole i Lund. Det var Genbesøg efter vor Rejse til Lund i 1901. Anledningen til Besøget var H. C. Andersens Hundredaarsfødselsdag, som fejredes paa Skolen med en større Festlighed. Vore svenske Gæster blev hos os i tre Dage, saa vi kunde færdes med dem i vor smukke Omegn og desuden havde rig Lejlighed til Samtaler og Samvær. Vi skiltes med en stærk Følelse af, at Danske og Svenske staar hinanden saa nær, at de Baand, der forbinder os, „kan ikke bryde, selv om de kan brage“.

I September 1905 rejste vi med 18 unge Elever fra Skolens ældste Klasser til Kolding, hvor „Døtreskolen“ venligt havde indbudt os. Rejsen varede tre Dage, fra Lørdag til Mandag incl., og Tiden benyttedes til fornøjeligt Samvær dels paa den gæstfri Skole og i de gæstfri Hjem, dels til Udflugter i Omegnen, Skamlingsbanken, og dels til at bese de herlige historiske Mindesmærker i selve Byen. I Maj 1906, just da Skoven var sprungen ud, havde Skolen her den Glæde at modtage Koldingensernes Genbesøg, hvor de i Kolding stiftede Bekendtskaber fornyedes, og vi atter sammen med vore elskværdige Værter kunde færdes ude og inde og gøre Gengæld ved at vise dem vor smukke Egn.

I Juli 1906, just efter den afsluttede Præliminæreksamen foretog Skolens ældste Klasse sammen med Frk. Høltzermann en Udflugt til Søndervig, (Vesterhavet) hvor man fik sig et friskt Vesterhavsbad, besaa Redningsstationen og i det hele tilbragte en fornøjelig Dag.

Naar Tanken saaledes vender tilbage til Dagene, der svandt, og de lyse Minder, de efterlod, standser den ogsaa ved alvorlige Minder om unge, glade Elever, der ikke længer færdes iblandt os, fordi Døden skilte dem fra os. En af vore kære smaa Elever, Eli Andersen, mindes saaledes med Vemod af os alle. Glad og frejdig færdedes hun iblandt os, indtil den Dag kom, da en alvorlig Sygdom standsede hendes Skolegang og lagde hende paa Sygelejet, hvorfra hun ikke mere skulde rejse sig. Hendes lille, lyse Skikkelse vil vi altid bevare i kærlig Erindring.

Ogsaa en anden af vore Elever mindes vi med Vemod og Kærlighed, Kirstine Mikkelsen. Hun havde forladt Skolen ved Sommertid, men snart hørte vi om den alvorlige Sygdom, der saa pludselig angreb hende, og Efterretningerne blev alvorligere og alvorligere, indtil vi og hun selv forstod, det var Døden. Forunderligt var det for os og for alle, der besøgte hende, at se den Fred og Glæde, hvormed hun gik i Døden, fast i Troen paa sin Frelser.

Den almindelige Forberedelseseksamen afholdtes ved Skolen i Juni og Juli 1902, 1903, 1904, 1905 og 1906.

I 1902 indstilledes følgende Elever:

1. *Anna Christiansen*, Datter af Møllejejer C., Silkeborg.
2. *Edith Faurschou*, Datter af Handelsrejsende F., Skive.
3. *Anna Elisabeth Kølle*, Datter af afdøde Mineingeniør K., Nischni-Tagilsk.
4. *Gertrude Lund*, Datter af Herredsfuldmægtig, Justitsraad L., Silkeborg.
5. *Thora Lüneborg*, Datter af Købmand L., Hasselager.
6. *Ada Mathiassen*, Datter af Bankbogholder M., Hjørring.
7. *Marie Nielsen*, Datter af Gaardejer N., Hingeballe.
8. *Paula Schavenius-Nielsen*, Datter af Læge S., Silkeborg.
9. *Henny Petersen*, Datter af Provst P., Them.
10. *Kirstine Poulsen*, Datter af Guldsmed P., Silkeborg.
11. *Henriette Nebelong Randrup*, Datter af Proprietær R., Rybjerggaard.
12. *Marie Seeger*, Datter af Skovfoged S., Naaege.

De bestod alle Prøven, *Ada Mathiassen* og *Marie Seeger* med Udmærkelse.

Almindelig Forberedelseseksamen 1902.

	Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Skriftl. og mundtl. Eng.	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Regning	Aritmetik	Geometri	Naturhist.	Naturlære	Orden	Points
1. Anna Christiansen	mg	ug	mg+	mg+		ug?	mg+	ug?	mg+	ug?	mg	mg+	ug?	111 ² / ₃
2. Edith Faurschou	mg	mg+	ug?	mg	ug?	tg+	mg+	mg	g	mg?	mg	g	ug?	106 ¹ / ₃
3. Anna Elisabeth														
4. Kølle	mg?	mg	mg+	mg?	mg	mg	mg	g?	tg?	tg?	mg?	tg?	mg+	81
Gertrude Lund	mg	ug?	ug?	mg?	mg+	mg+	mg+	mg?	mg?	mg?	mg	tg+	mg+	108 ² / ₃
5. Thora Lüneborg	ug?	ug?	ug?	mg	mg	mg+	ug?	mg	mg?	g+	ug?	mg?	ug?	116 ¹ / ₃
6. Ada Mathiassen	mg+	ug?	ug?	ug?	ug?	ug?	ug?	ug?	ug?	mg+	ug?	ug?	mg+	122 ² / ₃
7. Marie Nielsen	g+	mg?	g	tg	g?	g?	tg+	ug	mg?	g+	tg+	g+	mg	76
8. Paula Schavenius	mg	ug?	mg+	mg+	mg+	ug?	mg+	ug	mg	mg	mg	g?	mg+	113 ² / ₃
9. Henny Petersen	g+	mg+	mg?	mg	g	mg	mg	mg+	mdl+	tg	mg+	tg	mg	84
10. Kirstine Poulsen	mg	ug?	mg+	mg+		ug?	mg	mg?	g?	g?	mg+	g+	mg+	100
11. Henriette Nebelong Randrup	mg	mg+	mg	mg?		mg	g	mg	g+	g+	mg+	g	mg	98 ² / ₃
12. Marie Seeger	mg+	ug	ug?	mg?	mg	ug?	ug?	ug	ug?	ug?	ug?	mg+	ug	121

Som Censorer, beskikkede af Ministeriet, fungerede:

Skolebestyrerinde Frk. *Mørk*, Hillerød, i Dansk.

Lærerinde Frk. *Schougaard*, Horsens, i Engelsk.

Lærerinde Frk. *Hedvig Thomsen*, København, i Matematik.

Hr. Lærer *Sinding*, Vejle, i Regning.
 Hr. Skolebestyrer *Laursen*, Grenaa, i Naturhistorie.
 Hr. mag. scient. *Foldberg*, København, i Naturlære.
 Hr. cand. mag. *Mossin*, Svendborg, i Fransk.

Som indbudte Censorer:

Skolebestyrerinde Frk. *Winteler*, Odense, i Geografi.
 Hr. Seminarieførstander *Vinther*, Silkeborg, i Historie.
 Hr. cand. mag. *Hansen*, Silkeborg, i Tysk.

I 1903 indstilledes følgende Elever:

1. *Elisa Høyer*, Datter af Tømmerhandler H., Silkeborg.
2. *Thora Krohn*, Datter af Sognepræst K., Vester-Ulslev.
3. *Fritze Teisen*, Datter af Læge T., Kjellerup.

De bestod alle Prøven; *Fritze Teisen* med Udmærkelse.

Almindelig Forberedelseseksamen 1903.

	Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Skriftl. og mundtl. Eng.	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Regning	Aritmetik	Geometri	Naturhist.	Naturlære	Orden	Points
1. Elisa Høyer	mg	ug?	mg+	mg+	ug?	ug?	ug?	mg?	mg?	mg?	mg	ug?	mg+	115 $\frac{1}{2}$
2. Thora Krohn	mg?	ug?	mg	mg+	mg+	ug?	mg?	mg	ug?	ug?	mg	mg?	ug?	102
3. Fritze Teisen	mg+	ug	ug?	ug?	ug	mg	mg+	ug	mg	mg+	ug?	mg+	mg+	120 $\frac{1}{4}$

Som Censorer, beskikkede af Ministeriet, fungerede:

Hr. Cand. phil. *E. Møller*, Odense, i Dansk og Historie.
 Skolebestyrerinde Frk. *Winteler*, Odense, i Engelsk og Tysk.
 Hr. mag. scient. *Trier*, København, i Matematik.
 Hr. Skolebestyrer *Lyngbye*, København, i Geografi.

Som indbudte Censorer:

Hr. Overlæge *Klee*, Silkeborg Vandkuranstalt, i Fransk.
 Hr. Seminarielærer *Hansen*, Silkeborg, i Naturhistorie.
 Hr. Landinspektør *Kristiansen*, Silkeborg, i Naturlære.

I 1904 indstilledes følgende Elever:

1. *Marie Andersen*, Datter af Skovfoged A., Rødebæk.
2. *Dagmar Brandt*, Datter af Lærer B., Højslev.
3. *Ida Hansen*, Datter af Borgmester H., Nykøbing M.
4. *Astrid Langballe*, Datter af Sognepræst L., Junget.
5. *Cæcilie Møller*, Datter af Møller M., Resendal.
6. *Karen Margrethe Nielsen*, Datter af Apoteker N., Silkeborg.
7. *Thyra Thomsen*, Datter af afdøde Postmester T., Marstal.

De bestod alle Prøven, *Karen Margrethe Nielsen* med Udmærkelse.

Almindelig Forberedelseseksamen 1904.

	Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Skriftl. og mundtl. Eng.	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Regning	Aritmetik	Geometri	Naturhist.	Naturalære	Orden	Points
1. Marie Andersen ..	mg	mg	ug [?]	mg+		g+	g [?]	ug	mg+	mg	mg [?]	mg	mg	102 ² / ₃
2. Dagmar Brandt. . .	mg	mg+	ug [?]	ug [?]	mg+	ug	mg	ug	ug [?]	ug [?]	ug [?]	mg+	mg+	119 ² / ₃
3. Ida Hansen	ug [?]	mg+	ug [?]	mg	mg+	ug [?]	mg+	g+	mg [?]	mg+	mg [?]	mg [?]	mg	113 ² / ₃
4. Astrid Langballe. .	mg [?]	mg	mg	mg	mg+	ug	ug [?]	mg [?]	tg+	tg+	mg [?]	tg+	mg	97 ¹ / ₃
5. Cæcilie Møller. . . .	mg [?]	mg	mg	mg [?]		ug	ug [?]	ug	mg+	mg	ug [?]	ug [?]	mg+	107 ² / ₃
6. Karen Margrethe Nielsen.	mg	ug [?]	ug	ug [?]	ug [?]	ug	ug [?]	ug	mg+	g+	ug	ug	ug [?]	121
7. Thyra Thomsen ..	g+	mg	mg	mg [?]	g+	ug [?]	ug [?]	æ	g [?]	tg+	mg+	æ	mg+	97 ¹ / ₃

Som Censorer, beskikkede af Ministeriet, fungerede:
 Hr. Skolebestyrer *A. R. Hansen*, Nykøbing M., i Dansk.
 Lærerinde Frk. *With*, Faaborg, i Engelsk og Fransk.
 Lærerinde Frk. *J. Kofoed*, Aalborg, i Matematik.
 Hr. Lærer *Jensen*, Aarhus, i Naturalære.
 Hr. Lærer *Christensen*, Varde, i Naturhistorie.

Som indbudte Censorer:
 Skolebestyrerinde, Frk. *Winteler*, Odense, i Tysk.
 Hr. Bogtrykker *Johansen*, Silkeborg, i Geografi.
 Hr. Lærer *Laustsen*, Silkeborg, i Historie.

I 1905 indstilledes følgende Elever;

1. *Petra Andersen*, Datter af afd. Karetmager A., Silkeborg.
2. *Anna Margrethe Barner*, Datter af Stationsforstander B. Kvissel.
3. *Inger Hansen*, Datter af Hofdekoremaler H., R. af Db., København.
4. *Karen Margrethe Herbst*, Datter af Kammerherre, Oberst H., København.
5. *Olga Jensen*, Datter af Skrædermester J., Silkeborg.
6. *Elna Lund*, Datter af Distriktslæge L., Silkeborg.
7. *Fanny Nielsen*, Datter af Apoteker N., Silkeborg.
8. *Karen Margrethe Poulsen*, Datter af Maskinmester P., Silkeborg.
9. *Mary Poulsen*, Datter af Guldsmed P., Silkeborg.
10. *Elfrida Reinholdt-Poulsen*, Datter af Sagfører P., Randers.
11. *Olivia Schmidt*, Datter af Lærer S., Frausing.

De bestod alle Prøven, *Petra Andersen*, *Elna Lund*, *Fanny Nielsen* og *Elfrida Reinholdt-Poulsen* med Udmærkelse.

Almindelig Forberedelseseksamen 1905.

	Skriftlig • Dansk	Mundtlig Dansk	Skriftl. og mundtl. Eng.	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Regning	Aritmetik	Geometri	Naturhist.	Naturlære	Orden	Points
1. Petra Andersen	ug ?	ug	ug	ug ?		mg +	ug ?	ug	ug ?	mg	ug ?	ug	ug ?	116
2. Anna Magrethe Barner	mg ?	mg	mg	mg		mg	mg +	ug	mg +	mg	mg +	mg +	mg	106
3. Inger Hansen	mg	ug ?	mg	mg ?	mg ?	mg	mg	mg ?	g +	g ?	mg	mg	mg	106 2/3
4. Karen Magrethe Herbst	mg	ug	ug ?	ug	ug	ug	ug ?	g ?	g ?	g ?	ug ?	g	mg	107 2/3
5. Olga Jensen	mg	mg +	mg +	mg		mg +	ug ?	ug	mg +	g ?	mg +	ug ?	ug ?	108
6. Elna Lund	mg +	ug ?	mg +	mg		mg ?	ug	ug	ug	ug ?	ug	ug ?	ug ?	113
7. Fanny Nielsen	ug ?	ug	ug	ug	ug	ug	ug	ug	ug	ug ?	ug	ug	ug	126 2/3
8. Karen Magrethe Poulsen	mg ?	mg ?	mg ?	g +	mg ?	g	mg	g	g ?	g	mg	mg ?	mg +	87
9. Mary Poulsen	mg	mg +	mg	mg ?		mg +	ug	g ?	mg	g ?	mg +	mg	mg +	100 1/3
10. Elfrida Reinholdt- Poulsen	mg	mg +	ug ?	mg +	mg +	mg +	ug	ug	mg +	ug ?	ug	ug ?	ug ?	120 1/3
11. Olivia Schmidt	mg	mg	g +	mg ?		g	ug	ug	mg +	mg	mg	mg +	mg	102 1/3

Som Censorer, beskikkede af Ministeriet, fungerede:

Skolebestyrerinde Frk. *Smith*, Kolding, i Dansk og Historie.

Lærerinde Frk. *Fanduro*, Aalborg, i Engelsk,

Hr. Undervisningsinspektør Dr. phil. *Rønning*, Københ., i Tysk.
 Hr. mag. scient. *Føhlberg*, København, i Matematik.
 Hr. Lærer *Rasmussen*, Aarhus, i Geografi.

Som indbudte Censorer:

Hr. Overlæge *Klee*, Silkeborg Vandkuranstalt, i Fransk.
 Hr. Redaktør *Lyngby*, Silkeborg, i Naturlære.
 Hr. Forstander *Jochumsen*, Silkeborg, i Naturhistorie.

I 1906 indstilledes følgende Elever:

1. *Margrethe Andersen*, Datter af Købmand A, Lemming.
2. *Agnes Bueman*, Datter af Manufakturhandler B., Skive.
3. *Dagmar Dalgas*, Datter af Skovrider D., Rd. af Db., Birkebæk.
4. *Alma Jensen*, Datter af Fabrikant J., Silkeborg.
5. *Ida Johannsen*, Datter af afd. Stationsforst. J, Laven.
6. *Kirstine Styrup Johannsen*, Datter af afd. Provst J., Dybe.
7. *Ellen Kruse*, Datter af afd. Billedhugger K., Silkeborg.
8. *Marie Lisborg*, Datter af Proprietær L., Sandlynggaard.
9. *Ragna Lyngby*, Datter af Redaktør L., Silkeborg.
10. *Emma Moss*, Datter af Hattemager M., Silkeborg.

De bestod alle Prøven. *Margrete Andersen*, *Ida Johannsen* og *Ragna Lyngby* med Udmærkelse.

Almindelig Forberedelseseksamen 1906.

	Skriftlig Dansk	Mundtlig Dansk	Skriftl. og mundtl. Erig.	Tysk	Fransk	Historie	Geografi	Regning	Aritmetik	Geometri	Naturhist.	Naturlære	Orden	Points
1. Margrethe Andersen.....	mg+	ug?	ug?	ug		ug	ug	ug?	mg+	mg	ug?	mg+	mg	112 ² / ₃
2. Agnes Bueman ...	mg	mg+	mg	ug		mg	ug	ug?	mg?	mg	ug?	ug+	mg	98 ² / ₃
3. Dagmar Dalgas....	mg	ug	ug?	ug	ug?	mg	mg	mg	mg+	ug	mg+	ug?	mg+	117 ² / ₃
4. Alma Jensen.....	mg?	mg	mg?	mg?	mg?	mg	mg	mg?	mg+	mg?	ug?	ug?	mg+	111 ¹ / ₃
5. Ida Johannsen....	ug?	ug	ug	ug	ug?	ug	ug	ug	mg	ug?	ug?	ug?	ug?	124 ² / ₃
6. Kirstine Styrup Johansen.....	mg	mg+	mg	g+	g	ug?	mg+	g+	mg?	mg	ug?	g+	mg	106 ¹ / ₃
7. Ellen Kruse.....	mg+	ug?	ug?	ug		g+	mg+	ug	mg+	ug?	mg+	mg?	ug	111
8. Marie Lisborg....	ug?	mg+	mg	mg		mg	mg	mg?	g+	mg	mg?	mg	ug?	110 ² / ₃
9. Ragna Lyngby ...	mg	ug?	mg+	ug?	mg+	ug?	ug?	ug?	ug?	ug?	mg+	ug	mg+	120 ¹ / ₃
10. Emma Moss.....	mg?	mg	g+	mg?		g+	ug?	mg	ug?	ug	mg+	ug	mg+	103

Som Censorer, beskikkede af Ministeriet, fungerede:

Hr. Skoleinspektør *E. Petersen*, Nyborg, i Dansk.

Hr. Overlærer *Th. Christensen*, Odder, i Engelsk.

Skolebestyrerinde Frk. *Nisted*, Randers, i Fransk.

Lærerinde Frk. *Madsen*, Holstebro, i Matematik.

Hr. Skoleinspektør *Jakobsen*, Horsens, i Naturlære.

Hr. Skolebestyrer *Laurson*, Grenaa, i Naturhistorie.

Som indbudte Censorer:

Fru *Geltzer Jensen*, Silkeborg, i Tysk.

Hr. Skoleinspektør *Mortensen*, Silkeborg, i Historie.

Hr. Bogtrykker *Johansen*, Silkeborg, i Geografi.

Til at bestaa Eksamen kræves ifølge kgl. Anordning af 1. Marts 1895 med to fremmede 65 Points, med 3 Sprog 69 $\frac{1}{3}$ Points. Til at bestaa med Udmærkelse 112 $\frac{1}{3}$ eller 120 Points.

Karaktererne i Modersmaalet maa tilsammen udgøre mindst 17 $\frac{1}{3}$ Points.

Gaver 1902—1906.

Skolens Samlinger er i de forløbne Aar blevet betydelig forøgede dels ved Køb dels ved mange kærkomne Gaver, blandt hvilke vi med Tak nævner:

To Biller, en Rødhals, en Tigerfinke, en Kragerede, en Risiugl. *Helge Tørtzen*.

En Staalorm. *Ida Johannsen & Anna Sofie Clausen*.

En Hvepserede, et italiensk Firben. Hr. Læge *Hansen*.

Et Svaleskelet, en Kragerede med Æg, et Glas indeholdende: 5 Tangsnarrer, 2 Rejer, 8 Naalefisk og 1 Stenbiderunge. Et Pindsvin, en Havkat, to Smellerter, en Geddeunge, Staalormeunger, 3 trepiggede Hundestejler, to Hugorme, en Ulk, en Regnbueørred, en Bændelorm, Stenbiderunger, en Torskeunge, en Guldfisk, en Hork, tre Aalekvabber, to Salemandre, to Karpfisk. *Guðrun Dreyer*.

Et Odderhoved. *Elsø Lund*.

En Vibe, en Mursvale, en Vandrix, en Finke. *Aage Krüger*,

Hovedskelet af en Delfin. *Astrid Arup*.

En Salamander. *Louise Klein.*

Et Rensdyrhoved. *Agnes Fischer.*

En Kærnebider. *Gudrun Jørgensen.*

En Lærkerede. *Marie Andersen.*

To Traadorme, Hovedskelet af et Raadyr, To Skalleslugere.

Emma Christine Andersen.

Takkerne af et Rensdyr og en Kronhjort, Ryghvirvel og
Skulderblad af en Hval. *Jenny Sørensen.*

En Hvepserede. *Holger Jørgensen.*

En Barde (Færøerne). Frk, *H. Jones.*

En Finke, en Selskabspapegøje, en Sommerfuglefinke.

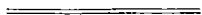
Fritz Lund.

En Elefant Kindtand (ca. 200 Aar gl.). Frk. *Christensen*
& Hr. *Paludan Müller*, Siam.

En Dværgmuserede. *Henning Weis.*

En Samling Biller, en Flagspætte. Hr. *Jørgensen.*

En Havesangerrede. *Elisabeth Nielsen.*

Skolens Lærere og Lærerinder er:

- Frk. *M. Aaboe*: Haandarbejde og Skrivning. Ved Skolen siden 1886.
- Frk. *A. Arup*: Engelsk og Naturhistorie. Ved Skolen siden 1904.
- Frk. *A. Blume*: Religion, Historie og Dansk. Ved Skolen siden 1897.
- Frk. *G. Gregersen*: Gymnastik. Ved Skolen siden 1906.
- Frk. *E. Hammer*: Husholdningslære. Ved Skolen siden 1900.
- Frk. *A. Holtzermann*: Dansk og Engelsk. Ved Skolen siden 1882.
- Hr. *Jochumsen*: Sløjd. Ved Skolen siden 1900.
- Frk. *E. Josefsen*: Matematik, Regning og Naturhistorie. Ved Skolen siden 1903.
- Hr. Forstkandidat *Lassen*: Naturhistorie og Geografi. Ved Skolen siden 1888.
- Frk. *Th. Lang*: Religion.
- Frk. *G. Lund*: Tegning. Ved Skolen siden 1903.
- Frk. *Theodora Madsen*: Religion, Historie og Regning. Ved Skolen siden 1901.
- Hr. *O. Madsen*: Fysik. Ved Skolen siden 1903.
- Frk. *A. Nielsen*: Tysk og Fransk. Ved Skolen siden 1905.
- Frk. *Paludan Müller*: Dansk. Ved Skolen siden 1905.
- Frk. *E. Snertinge*: Tysk, Geografi og Dansk. Ved Skolen siden 1895.
- Hr. *Il. Smith*: Sang. Ved Skolen siden 1904.
- Frk. *Vandborg*: Matematik, Regning og Naturhistorie. Ved Skolen Siden 1900.
- Hr. Provst *Petersen*, Them, har i Vinterhalvaarene holdt en Række Bibellæsninger for Skolens øverste Klasser.

Skolens Læseplan.

I.

Forskolen,

6—11 Aar.

Hver Elev medbringer: Penalæske med Grifler, Blyant osv., Strikkepose og Syæske, Tavlesvamp i Pose, Tavle med Linier, et Par Gymnastiksko og i de højere Klasser en Gymnastikdragt med tilhørende Pose. Enhver Genstand, Barnet medbringer paa Skolen, maa være mærket med dets fulde Navn.

NB. Ved Indmeldelsen i en hvilken som helst Klasse i Skolen medbringes Duabs- og Vaccinationsattest.

I. Klasse (toaarig).

Bibelhistorie: A og B. Fortællinger af den gamle Pagts Historie til Moses, samt ved Juletid Fortællinger om Jesu Fødsel og Barndom. Nogle Smaasange og Salmer læres og synges.

Dansk: A. Lyd-, Skrive- og Læseøvelser efter *Ingeborg Nielsens A B C*. B. *Julie Heins Læsebog II* benyttes til Læsning, Stavning og Samtale om det læste, en Del Smaadigte læres udenad. Diktat, skriftlig Genfortælling og smaa fri Stile paa Skolen.

Iagttagelsesundervisning: A og B. Børnene øves i at iagttage og i at gøre Rede for det iagttagne i et godt Sprog. Som Stof benyttes de nærmeste Omgivelser: Skolestuen, Legepladsen, de nærmeste Bydele samt de Dyr og Fugle, hvortil Børnene lettest faar Adgang. De forskellige Aarstider giver Lejlighed til at give Børnene de første Begreber om Tidsinddelingen og til at tale med dem om de mest iøjnefaldende Naturfænomener, om Vinteren Sne, Is, Kulde (Brændsel og Belysning) om Foraaret ved Tøbrud Vand, Kilde, Bæk, Aa, Flod, Sø o. l. Til Undervisningen knyttes stedse lette Tegneøvelser.

Regning: Talværdier, Talskrivning og Tallæsning. De fire Regningsarter med ubenævnte Tal samt lette Opgaver med benævnte Tal. Mest Hovedregning. *Tablet*. Joachim Larsens Regnebog II. Del.

Geografi: A. Hjemstavnslære, se lagttagelsesundervisning. B. Danmark med Bilande. Ingen Bog, men Danmarks Kort tegnes og indøves. (*Dahlbergs* større Skoleatlas.)

Historie: B. Sagn og de for Børnenes Standpunkt mest passende Fortællinger af Fædrelandets Historie indtil Valdemarerne. Smaa Sange og Vers samt Tegninger og Billeder anvendes (ingen Bog).

Bøger: Ingeborg Nielsens A. B. C. Julie Heins Læsebog II. Joachim Larsens Regnebog II. *Dahlbergs* større Skoleatlas.

II. Klasse (toaarig).

Bibelhistorie: A og B. Der fortælles om de store Hovedskikkelser i den gamle Pagts Historie fra Moses ud. Desuden om Jesus og Apostlene fra Jesu Daab til Palmesøndag. Nogle Salmer og bibelske Sange.

Dansk: A. og B. Julie Heins Læsebøger benyttes til stadiige Læseøvelser, Staveøvelser og Samtale om det læste. De vigtigste Ordklasser indøves i korte Træk. En ugentlig Hjemmestil foruden Diktatøvelser og smaa fri Stile paa Skole.n Nogle Digte læres udenad.

Regning: A og B. De fire Regningsarter med benævnte Tal. Lette Forholdsregningsopgaver. Megen Hovedregning (samme Bog som i I. Klasse), Tabel.

Historie: Fortællinger af Fædrelandets Historie fra Valdemarerne til Enevælden. Danmarks Historie, fortalt af Ejler Møller, til Brug i Folkeskolen og Forberedelsesskolen benyttes.

Geografi: A og B. Evropaskortet indøves. Skandinavien gennemgaas udførligt, de andre Lande i kortere Oversigter. (Ingen Bog, men *Dahlbergs* større Skoleatlas). Øvelser i Korttegnning.

Naturkundskab: A. og B. Plante- og Dyreliv i Skov og Sø. Havet og dets Beboere, Strand og Hede med tilhørende Plante- og Dyreliv. Typiske Former. — Spiring og Vækst gennemgaas, desuden Stængel og Rod, Blad, Blomst. En Forsøgs-kasse med Jord, Bønner, Ærter og Korn benyttes.

Fransk: B. A. Herding: Petit á petit. Forfra til Side 50.

Bøger: Salmebogen. Julie Heins Læsebøger. Joachim Larsens Regnebog II. Danmarks Historie, fortalt af Ejler Møller, til Brug i Folkeskolen og Forberedelsesskolen. *Dahlbergs* større Skoleatlas. A. Herding: Petit á petit.

III. Klasse (femte Skoleaar).

Bibelhistorie: De vigtigste Fortællinger af den ny Pagts Historie fra Palmesøndag ud, desuden udvalgte Fortællinger af den gamle Pagt. Nogle Salmer og Sange. Christen Møllers Lærebog i Bibelhistorien for Elementarskolen benyttes.

Dansk: Julie Heins Læsebøger benyttes til stadige Øvelser i Læsning og Genfortælling af det læste. Nogle Digte, navnlig af fortællende Indhold læres udenad. Øvelse i Sætningsanalyse samt Gennemgang af Ordklasserne og deres Bøjning. Ugentlig skriftlige Øvelser, dels Diktat, dels Genfortælling og smaa fri Stile.

Regning: Fortsættelse fra forrige Klasse med Forholdsregning. Ensbenævnte Brøkers og Decimalbrøkers Addition og Subtraktion samt Multiplikation og Division med et helt Tal. Mange Hovedregningsopgaver (samme Bog som i de forr. Klasser ud.) *Tablet*.

Historie: Fædrelandets Historie fra *Enevælden* ud. Det tidligere læste repeteres i Hovedtræk (samme Bog som i forr. Klasse).

Geografi: De fremmede Verdensdele efter Kortet. Det tidligere læste repeteres i korte Oversigter. Danmark gennemgaa grundigt. C. C. Christensens Lille Geografi til Brug ved den forberedende Undervisning benyttes.

Naturkundskab: Marken og Haven med Planter og Dyr, særlig Kulturplanter og Husdyr.

Fransk: A. Herding: Petit à petit. Fra Side 50 ud.

Bøger: Christen Møllers Lærebog i Bibelhistorien for Elementarskolen. Julie Heins Læsebøger. Joachim Larsens Regnebog II. Danmarks Historie, fortalt af Ejler Møller til Brug i Folkeskolen og Forberedelsesskolen. C. C. Christensen: Lille Geografi til Brug ved den forberedende Undervisning. Dahlbergs større Skoleatlas. A. Herding: Petit à petit.

Haandarbejdsundervisningen ledes i Forskolen efter følgende Plan:

Haandarbejdsplan for Forskolen.

1ste og 2det Skoleaar.

- A. Strikning:** Maskeopslagning og Retstrikning indøves.
En Støveklud med hæklet Kant.
Syning: Forsting og Stikke sting sys paa Syposen.
En lille Serviet med Kontursting.
- B. Strikning:** Vrangstrikning indøves.
En Støveklud med Ret- og Vrangstrikning i Ruder.
Syning: Sømme- og Kastesting indøves.
Syposen sys færdig og forsynes med Navn og Bændler. Et let Korsstingsarbejde.

3die og 4de Skoleaar.

- A. Strikning:** De vanskeligste Steder paa Strømpen, Læg, Hæl og Taa strikkes.
Syning: Indersøm og Hulsøm indøves.
Der sys et Pudevaar.
En Serviet med Kontursting, Fladsyning og Knaphulskant.
En smal Blonde hækles.
- B. Strikning:** En Strømpe strikkes.
Syning: Indersøm paa Skraa indøves.
En Chemise med Læg paa Forstykket.
En Blonde hækles og paasys Chemisen.
Et sværere Korsstingsbroderi eller et mindre Arbejde med Hardangersyning.

5te Skoleaar.

- Strikning:* Strømpereglen gennemgaas. En Strømpe strikkes.
Syning: Rynker og Knaphul indøves.
Et Forklæde med Rynker, Knap og Knaphul sys.
En Krave eller Serviet med venetiansk Broderi.

Mellemskolen.

Kngl. Anordning om Optagelsesprøven.

4 Klasser fra det 11te til det 15de Aar.

I kongelig Anordning af 19. Juni 1903 er det fastsat, at Elever, der ønskes optaget i Mellemskolen, skal prøves kort før Sommerferien, og at de skal indmeldes til Optagelse *inden Udgangen af Måj Maaned*. Dette til Oplysning for Forældre og Værger. I samme kongelige Anordning fastsættes følgende Fordringer ved Prøven til 1ste Mellemskoleklasse:

Dansk, mundtlig: Der kræves af Eleven sikker, flydende og forstandig Oplæsning af et Stykke læst Prosa, desuden skal hun prøves i Oplæsning af et Stykke ulæst fortællende Prosa, som efter Indhold og Sprogform maa antages at ligge inden for hendes Alderstrins sædvanlige Fatteevne, og vise nogenlunde Sikkerhed deri. Efter Oplæsningen maa hun, vejledet ved Eksaminators Spørgsmaal, kunne genfortælle, hvad hun har læst, og vise, at hun *forstuar* det. Hun maa kunne udenad nogle enkelte, væsentlig fortællende Digte og være i Stand til at gøre Rede for deres Indhold samt i det hele vise, at hun har forstaaet dem. Ved Samtale paa Grundlag af det læste skal Eksaminator tillige forvise sig om, at hun har Øvelse i at finde Hovedleddene i en Sætning og i at kende de vigtigste Ordklasser og deres Bøjning.

Dansk, skriftlig: Hun maa uden væsentlige Fejl i Ret-skrivningen kunne skrive et i Omfang passende Stykke, som dikteres langsomt for hende med Angivelse af Skilletegnene, og som ikke indeholder sjældne Ord eller Ordforbindelser. Fremdeles maa hun være nogenlunde indøvet i at kunne gengive i Skrift et hende fortalt eller langsomt forelæst fortællende Stykke, som ikke er synderlig langt, og hvis Sætningsbygning og Indhold er let fatteligt.

Regning: Prøven skal være baade skriftlig og mundtlig. Eleven maa kunne den lille Tabel *med Sikkerhed* og have *Færdighed* i at løse Opgaver i de fire Regningsarter med benævnte og ubenævnte hele Tal samt kunne anvende disse Regningsarter paa simple Opgaver i Reguladetri. Hun maa endvidere have Kendskab til Brøkbegrebet i Almindelighed og kunne addere og subtrahere ensbenævnte Brøker. Hun maa ogsaa kende Decimalbetegnelsen og kunne foretage Addi-

tion og Subtraktion af Decimalbrøker samt multiplicere saadanne med en *hel* Multiplikator og dividere dem med en *hel* Divisor. Hovedregning maa hun kunne udføre sikkert og hurtigt med mindre Tal.

Skrivning: Hun maa kunne skrive latinsk Skrift tydeligt og nogenlunde pænt i Bog med Pen og Blæk, saavel enkelte Bogstaver og Ord som hele Sætninger, der fylder en Linie eller derover. Ligeledes skal hun prøves i Afskrift af et kort Stykke efter en Bog.

Religion: Eleven maa have lært de vigtigste Fortællinger af hele den bibelske Historie at kende gennem mundtlig Fortælling eller efter en let og kortfattet Bibelhistorie, samt kunne nogle faa letfattelige Salmer. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

Historie: Hun maa have læst eller mundtlig faaet meddelt et efter Tidsfølgen ordnet Udvalg af Fortællinger om Hovedpersoner og Hovedbegivenheder fra hele Fædrelands-historien og frit kunne genfortælle deres væsentlige Indhold. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

Geografi: Hun skal paa Grundlag af Landkortet, med eller uden Hjælp af en lille Lærebog, have vundet et ret fyldigt Kendskab til Danmarks Geografi og ligeledes, om end i mindre Omfang, til Norges og Sverrigs. Fremdeles maa hun have lært at orientere sig paa en Globus og et Europaskort, saa at hun kender Verdensdelene og de store Verdenshave samt har en Oversigt over Europas vigtigste Lande og disses Hovedsteder.

Naturhistorie: Hun skal gennem *Iagttagelsesundervisning* have vundet Kendskab til en Del, dog ikke ret mange, Hovedtyper af Dyr- og Planteverdenen, særlig til vore egne Husdyr og vore vigtigste Nytteplanter.

Undervisningsplan.

Religion.

I. Klasse: Den gamle Pagts Historie til Dommerne, i Tilknytning hertil 1ste Trosartikel og Budene. Af den ny Pagt forfra til Jesu Daab. Salmer og Sange.

II. Klasse: Den gamle Pagts Historie fra Dommerne til Rigets Deling. Den ny Pagt: Jesu Liv til Palmesøndag, i Sammenhæng hermed 2den Trosartikel og Fadervor samt Dele af Bjergprædikenen. Salmer og Sange.

III. Klasse: Den gamle Pagts Historie ud, Stoffet stadig grupperet om de store, bærende Skikkelser, navnlig Profeterne. Den ny Pagt fra Palmesøndag ud, desuden Hovedbegivenhederne af Apostelhistorien, Kirkens Grundlæggelse og i Sammenhæng hermed 3die Trosartikel. Salmer og Sange.

IV. Klasse: Udvalgte Stykker af den hellige Skrift, og udvalgte Fortællinger af Kirkens Historie i Forbindelse med Gennemgang af Sakramenterne. Salmer og Sange.

Bøger: Bibelen, Salmebogen, Christiane Lund: Lærebog i den kristne Religion for Børn. Martensen og Paulli: Bibelhistorie.

I kongelig Anordning af 26de Maj 1904 angaaende Undervisningen i Melleskolen, dens Maal og Metode og dertil knyttet Bekendtgørelse fra Kultusministeriet hedder det om de forskellige Fag:

Religion. (Kngl. Anordn.)

Den bibelske Historie betragtes som det vigtigste Grundlag i Religionsundervisningen. I nøje Tilknytning til den bibelhistoriske Undervisning bør man give Eleverne noget Kendskab til selve Bibelen og dens Bøgers Rækkefølge og derved Evne til at benytte den. Endelig skal Eleverne ledes til at naa en sikker Opfattelse af, hvad der er det væsentlige i Bibelen og det elementære i kristelig Tro og Moral, nemlig den kristelige Børnelærdom med den apostolske Bekendtgørelse som Midtpunkt.

Religionsundervisningen, der forudsættes meddelt i evangelisk-luthersk Aand og i Overensstemmelse med vor Kirkes Bekendelsesskrifter, skal dog ikke blot søge sin Styrke og Betydning i, at den er konfessionel, men tillige deri, at den tjener til Udvikling af Barnets religiøse Anlæg, vækker dets Interesse og paavirker dets Hjerte, saa at Eleven altid beholder Følelsen af, at hvad der tales om i Religionstimen er noget, som angaar det virkelige Liv.

(Bekendtg).

Religionsundervisningens almindelige Formaal er, i Tilslutning til den lutherske Kirkes Bekendelse, at vække, nære og udvikle Barnets Bevidsthed om Gud og derved klare og uddybe dets moralske Sans og give det ny Motiver til at fly det onde og gøre det gode; og ligesom Barnet gennem al Undervisning skal føres til at forstaa sine Omgivelser og elske Livet, saaledes skal det gennem Religionsundervisningen hjælpes til Forstaaelse af og Sympati for det kirkelige Samfund, som det ifølge Daaben tilhører.

Religionsundervisningens nærmere Formaal er at meddele Barnet de Forestillinger, hvorpaa den kristelig-religiøse Følelse hviler. Disse Forestillinger indeholdes fornemmelig i den bibelske Historie, som bliver den første Genstand for Undervisning; den anden bliver den kristelige Børnelærdom: de 10 Bud, Trosbekendelsen, Fadervor og Sakramentordene, der læres og tillige med Luthers Forklaring til de to førstnævnte Afsnit lægges til Grund for Samtaler om den kristelige Tro og Moral. Endvidere er der i den danske Salmedigtning nedlagt en Skat ikke blot af religiøs, men ogsaa af poetisk Værdi, der for en Del meget vel er tilgængelig for Børn, og som heller ikke bør forbigaaes ved Undervisningen, saa meget mere som der herved gives et lille Bidrag til Forstaaelse af vor Søndagsgudstjeneste. Salmerne bør vælges med særligt Hensyn til Børnenes Fatteevne og til Inddelingen af Kirkeaaet: Jul, Paaske, Pinse o. s. v., og de bør indøves enten gennem Sang eller gennem Udenadslæren. Børnene skal øves i Brugen af Bibelen, og navnlig maa de kende det nye Testaments Bøger saaledes, at de let og hurtigt kan finde, hvilken Bog det skal være. I 3die Klasse bør læses enten et af Evangelierne eller Apostlenes Gerninger i Sammenhæng. Endelig vil Fortællinger fra de vigtigste Afsnit af Kirkens Historie — Oldtidens Kirkehistorie indtil Frimenighedernes Overgang til Statskirke, Munkelivet i Middelalderen samt Luthers Historie med dens nærmeste Forudsætninger og Følger — danne en naturlig Afslutning paa Religionsundervisningen.

Dansk (med Svensk).

I. Klasse: Agerskov og Rørdams danske Læsebog benyttes til Læseøvelser, Genfortælling og Analyse. Ordklasserne og det vigtigste af Sætningslæren. Nogle Digte gennemgaaes og læres udenad. En eller to Sagaer. En ugentlig Hjemmestil og en ugentlig Diktat eller Skolestil skrives. Øvelser i at skrive paa Vægtavlen.

II. Klasse: Samme Læsebog benyttes til Oplæsning og Analyse. Det vigtigste af Sproglæren. Nogle Folkeviser samt delvis Læsning og Gennemgang af: J. L. Hejberg „Elverhøj“, Hauch: „Søstrene paa Kinnekullen“, H. C. Andersen: „Den lille Havfrue“, Poul Møller: „St. Laurentius“. Grundtvig: „Niels Ebbesen“, flere Sange, navnlig af „Ingemann“ læres udenad. Ingemanns Liv og vigtigste Værker gennemgaaes. Hedda Anderson: „Från bockhyllan IV“. 25 Sider.

III. Klasse: Borchsenius og Winkel Horns: „Dansk Læsebog“, til Læsning og Analyse og til Støtte for Litteraturlæsning. Holberg, Ewald, Wessel og Oehlenschläger samt Gennemgang og delvis Læsning af „Jeppe paa Bjerget“, „Fiskerne“, Kærlighed uden Strømper“, „Afladdin“, „Aksel og Valborg“. Desuden gennemgaaes og læses forskellige Digte og 25 Sider Svensk. Mikkelsens Sproglære for Mellemskolen benyttes. 104

IV. Klasse: Samme Bog som i forrige Klasse benyttes til Læsning af Dansk og Svensk, samt til Genfortælling og Analyse. Der gennemgaaes et af de tidligere læste større Digterværker, hvilket opgives til Prøven, desuden læses og opgives Prosa og Poesi af nyere dansk, norsk og svensk Litteratur efter Oehlenschläger dels efter dels udenfor Læsebogen, heraf opgives 150 Sider til Prøven.

Om Dansk hedder det i den kngl. Anordning:

Dansk (med Svensk).

Eleverne skal i Dansk gennem alle Klasser øves flittigt i Læsning af et for deres Evner passende og til disses Udvikling vel egnet Læsestof, dels et saadant, som er samlet og ordnet i Læsebøger, dels, men først paa det senere Stadium, Litteraturværker uden for Læsebogen; og de skal ved Anvendelse af alle dertil tjenlige Midler og Undervisningsmaader føres til det Maal, at de kan læse ethvert prosaisk og ethvert fra Undervisningen dem bekendt poetisk Stykke, hvis Sprogform og Indhold ligger inden for deres Fatteevne, med Færdighed og Sikkerhed, god Udtale og Forstaaelse saavel af Sprog som af Indhold. Ved Udgangen af Skolen skal de have læst og tilegnet sig en Del værdifulde Værker af den danske (dansk-norske) Skønlitteratur, som er valgte under nøje Hensyn til deres almindelige Fatteevne. Ved Siden af Læsningen paa Skolen skal der stadig gives dem Anvisning paa god Hjemmelæsning. Endvidere skal Eleverne øves i Skriftlæsning.

Fremdeles skal de stadig paa passende Maade øves i Ordforklaring og i mundtlig Fremstilling, saale-

des at de ved Udgangen af Skolen er i Stand til at fremstille i Tale et dem bekendt, simpelt Stof let og klart, i god Orden og i rent Sprog.

Endvidere skal de gennem jævnt fremadskridende Øvelser i skriftlig Fremstilling føres saa vidt, at de ved Udgangen af Skolen baade kan skrive en Genfortællingsstil, hvis Indhold passer for deres Alderstrin, og kan give skriftlige Besvarelser af simple Opgaver, hvis Emne maa forudsættes at være dem bekendt enten fra deres Undervisning eller fra deres Liv i det hele taget, saa at de behersker det, i en i alt væsentligt tankerigt ordnet Fremstilling, i et godt Sprog og uden større Fejl i Retskrivning og Tegnsætning.

Endelig skal de under Læsningen i Læsebogen og ved Stilundervisningen indøves i den danske Sproglære og ledes frem til Forstaaelse af Sprogets Bygning, idet Maalet sættes saaledes, at de lærer at kende alle Ordklasserne, den regelmæssige Ordbøjning, det væsentlige om Ordenes og Ordformernes Funktion i Sætningen, om Sætningsbygningen og de forskellige Hovedarter af Sætninger samt om Periodebygningen.

Og i Bekendtgørelsen;

Dansk (med Svensk).

Dansk skal være Mellemskolens Hovedfag; gennem Undervisningen heri modtager Barnet Hovedparten af sin almindelige Aandsudvikling og Dannelse, foruden at den derved vundne Færdighed og Kundskab vil være til praktisk Nytte i Livet.

Den vigtigste Del af Undervisningen i Dansk skal være Øvelse i Læsning. Formaålet for Undervisningen skal i første Række være Forstaaelsen af det læste, baade af 1) de enkelte Ord og Udtryk og af 2) Meningen og Sammenhængen. Læreren maa sikre sig, at Eleven er klar over de anvendte Ord og Udtryk, men maa dog vogte sig for at gaa for vidt i Retning af at kræve klare og bestemte Definitioner, særlig af Begrebsbetegnelser. Om det læste er forstaaet efter sin Mening og Sammenhæng, prøves ved Genfortælling af og Samtale om Indholdet deraf.

Men Eleven skal, foruden at forstaa hvad han læser, ogsaa kunne læse det godt op. En god Oplæsning bliver det andet Formaal for Øvelse i Læsning. Det normgivende for Oplæsning maa være god, dannet Tale, ellers bliver den ikke naturlig, men kunstlet; ved Oplæsning af Poesi bør der dog tages det fornødne Hensyn til Rytme og Rim samt til Karakteren af det oplæste. Til en god Oplæsning hører en klar og tydelig Udtale af Ordene, at der gøres Ophold paa de Steder, hvor Meningen kræver det — hvilket ikke altid falder sammen med den brugelige grammatiske Tegnsætning — at der anvendes rigtigt Tryk og Tonefald, at der læses i det rette Tempo

og med naturligt Foredrag, saa vidt muligt afpasset efter Karakteren af det oplæste, og endelig at der læses med Færdighed og Sikkerhed. — Elevernes Øvelse i Skriftlæsning, herunder ogsaa Øvelse i at læse gotisk Skrift maa ske efter samme Regler.

Ved Udgangen af Skolen skal Eleven have læst og til-egnet sig en Del værdifulde Værker af den danske (dansk-norske) Skønlitteratur. Valget af disse er frit; dog bør det paases, at de valgte Værker passer for det paagældende Udviklingstrin, og at de virkelig har Værdi. Det anbefales hellere at læse noget færre Arbejder i deres Helhed end Brudstykker af mange.

Skønt der ikke i Mellemskolen skal gives nogen som helst systematisk Undervisning i Litteraturhistorie, vil det dog være naturligt, at Læreren, naar passende Lejlighed dertil gives under Litteraturlæsningen, mundtlig meddeler Eleven noget om de betydeligste af de Forfattere, hvis Værker de stifter Bekendtskab med.

Eleverne bør foruden i Oplæsning ogsaa lige fra først af øves i at kunne udtrykke sig let og klart i Tale. I Begyndelsen sker dette naturligst ved Genfortælling af og Samtale om det, der bliver læst op under Øvelserne i Læsning. Efterhaanden kan man gaa lidt videre, idet man lader Eleverne selv gennemlæse passende Stykker af Læsebogen hjemme og saa genfortælle dem paa Skolen. Men hertil kan der senere ogsaa slutte sig friere Fremstilling i Tale af lette, enten opgivne eller selvvalgte, Emner, en Slags mundtlig Stil. Læreren maa ved disse Øvelser lige fra det første Trin stadig holde Eleverne til at tale højt og tydeligt, undgaa alt Sjuskeri i deres Sprog og fremsætte deres Tanker let og flydende, i god Orden og med Klarhed. Disse Fordringer angaaende Formen for mundtlig Fremstilling bør ikke blot kræves overholdte af Læreren i Dansk, men af enhver Lærer, i hvis Fag der bruges mundtlig Fremstilling.

Naar det kræves, at Eleverne ved Udgangen af Skolen baade skal kunne skrive en Genfortællingsstil og give skriftlige Besvarelser af simple Opgaver, hvis Emne forudsættes at være dem bekendt, er det væsentlig ud fra den Betragtning, at de to Arter af Stile stiller Krav til forskellige Evner og Anlæg hos Eleven. Ved Genfortællingsstilen kan man nemlig opøve Evnen til klart at opfatte en mundtlig Fremstilling og derpaa give en skriftlig Redegørelse for Indholdet af den — en i det praktiske Liv meget vigtig Evne.

Naar Anordningen sætter som Maal for Undervisningen i skriftlig Dansk, at Eleverne kan besvare en Opgave „i en i alt væsentligt tankerigt ordnet Fremstilling, i et godt Sprog og uden større Fejl i Retskrivning og Tegnsætning“, saa er det ved den Rækkefølge, hvori Fordringerne er anførte,

antydte, hvilken Vægt der ved Bedømmelsen af en dansk Stil bør lægges paa hver af dem,

Anordningen kræver, at der opnaas Kendskab til det væsentlige i Formlæren og Sætningslæren. Indøvelsen heri bør drives som en sproglig Forstandsøvelse og foregaa jævnt og naturligt ad den praktiske Iagttagelses Vej. Det kan anbefales, at der, ved Siden af den egentlige Undervisning i dansk Sproglære, saafremt Tiden tillader det og passende Lejlighed dertil gives, berøres saadanne Forhold, som kan belyse andre Sider af vort Sprogs Væsen end dets grammatiske Bygning, f. Eks. Orddannelse, enstydige Ord, fremmede Bestanddele i vort Sprog, ældre Ord og Ordformer.

Angaaende det System af danske grammatiske Benævnelser, der bør anvendes ved Sprogundervisningen, henvises til Ministeriets Bekendtgørelse af 24. August 1895.

Hovedformaalet for Undervisningen i Svensk skal være, at Eleverne kan forstaa lettere Stykker af nyere svensk Prosa og Poesi. Forstaaelsen kan i Begyndelsen prøves ved Oversættelse af det læste, senere gennem Spørgsmaal angaaende Indholdet eller Betydningen af enkelte Ord. Eleverne bør endvidere under Læsningen gøres bekendte med de vigtigste Regler for Udtalen af svenske Lyd og Lydforbindelser og indøves praktisk i dem. Der skal ikke gives nogen systematisk Grammatikundervisning i Sproget, men Eleverne bør under Læsningen gøres opmærksomme paa Lighed og Forskel mellem Dansk og Svensk i Henseende til Ord, Talemaader og Bøjningsformer.

Engelsk.

I. Klasse: Jespersen og Sarauw Begynderbog I. Taleøvelser, smaa Vers og Sange læres udenad. Smaa Diktater af bekendt Indhold paa Skolen.

II. Klasse: Jespersen og Sarauw Begynderbog II. benyttes til Læsning og Oversættelse, stadige Taleøvelser, der væsentlig knytter sig til det læste. Nogle Digte læres udenad. Grundtrækkene af Grammatikken gennemgaaes ganske kortfattet. Diktater og enkelte lette skriftlige Genfortællinger paa Skolen.

III. Klasse: Otto Jespersen: Engelske Læsestykker med Øvelser for Melleskolen. Læsning, Oversættelse og Genfortælling, fortsatte Taleøvelser, Grammatikken gennemgaaes mundtlig, navnlig ved Dannelse af Sætninger paa det fremmede Sprog og gennem Omsætningsøvelser (fra Nutid til Fortid, fra 1. Person til 3. Person, fra bekræftende Sætninger til spørgende, nægtende o, l.). En egentlig Diktat eller

let kort Genfortælling skrives paa Skolen, Nogle Digte læres udenad.

IV. Klasse: Samme Bog benyttes til Læsning, Oversættelse og Samtale eller Genfortælling, Eleven maa kunne fortælle et ikke for kort Stykke nogenlunde rigtigt og flydende. Indøvelse som oven for nævnt af de vigtigste Regler i Formlære og Syntaks. En let skriftlig Genfortælling hver anden Uge paa Skolen.

Ved Siden af de nævnte Bøger bruges i alle Klasser skiftevis lette engelske Bøger f. Eks.: „Fairy Tales“, „Chambers's Expressive Readers“, L. Alcott: „Scenes from little Women“ osv.

Tysk.

II. Klasse: P. L. Ipsen og Bovien. Begynderbog for de lavere Klasser med en kortfattet Grammatik. Nogle lette Digte læres udenad.

III. Klasse: P. L. Ipsen og Bovien. Tysk Læsebog for de lavere Klasser, ca. 60 Sider. Nogle Digte læres udenad. J. Kapers tyske Grammatik, største Delen af Formlæren og de uregelmæssige Verber.

IV. Klasse: P. L. Ipsen og Bovien, samme Bog som i III. Klasse ud. Desuden en let tysk Bog til Læseøvelse. Lette Taleøvelser. De vigtigste Regler for Formlære og Syntaks indøves. Eleverne maa kunne anvende Reglerne i lette Smaasætninger. I. Kapers tyske Sproglære.

Om Engelsk og Tysk hedder det i den kngl. Anordning:

Undervisningen i de to fremmede levende Sprog i Mellem-skolen skal ledes paa en saadan Maade, at Eleverne ved Udgangen af Skolen kan godtgøre, at de 1) har en god Udtale og er fortrolige med det uundværligste Sprogstof ogsaa i dets talte Skikkelse; 2) har erhvervet en saadan Læsefærdighed, at de uden Besvær kan forstaa en for deres Alders-trins almindelige Standpunkt passende Prosatekst, hvis Sprogbygning er klar og simpel, og hvis Gloseforraad ikke frembyder Vanskeligheder; 3) er i Stand til med Benyttelse af det mest gængse Ordforraad selv at danne Sætninger paa det fremmede Sprog, der viser, at dets vigtigste Regler i Formlære og Syntaks er praktisk indøvede.

I Bekendtgørelsen:

De to fremmede Sprog maa i Mellem-skolen stilles væsentlig ens, og den endelige Kundskabsmasse ved Mellem-

skoleeksamen maa i det hele og store være den samme. Det overlades til hver Skole at afgøre, hvilket af de to Sprog den vil begynde med.

Formaalet for Undervisningen skal være, at Eleverne kan udtale og forstaa og udtrykke sig paa det paagældende Sprog -- alt selvfølgelig inden for de Grænser, som er givne ved Elevernes Alderstrin og det Faget tildelte Timeantal.

En virkelig god Udtale af de enkelte Lyd og naturlige Lydgrupper maa der lægges Vægt paa fra første Færd at indøve og stadig at fastholde; Oplæsningen maa derfor spille en vigtig Rolle i Undervisningen. Der bør, inden for rimelige Grænser, forlanges af Eleverne ikke blot en rigtig Udtale af de enkelte Ord, men ogsaa en forstaaende Oplæsning af Sætningerne som Helhed, med Undgaaelse af slemme Forsyndelser mod Tonefald, Trykfordeling og Tempo. — Eleverne maa dog ikke vænnes til udelukkende at opfatte det fremmede Sprog gennem Øjet. Læreren bør, ved at læse op for dem, fortælle for dem eller samtale med dem, give dem rigelig Lejlighed til at høre det fremmede Sprog, saaledes at de øves i ogsaa at opfatte det gennem Øret. Det maa kunne fordres, at Eleverne forstaa det fremmede Sprogs dagligdags, simple og jævne Udtryk ogsaa ved at høre dem.

Hvad Læsestoffet angaar, da bør det være valgt saaledes, at Eleverne gennem det kan erhverve sig et Forraad ogsaa af de i Omgangssproget mest benyttede og uundværlige Ord og Vendinger. Til at læse digteriske Stykker vil der — bortset fra Börnerim og deslige i Begynderbogen — ikke være videre Anledning eller Tid i Mellemskolen; der kan højst være Tale om enkelte meget lette fortællende eller lyriske Digte, især i Tysk.

Behandlingen af Læsestoffet vil forme sig forskelligt efter de Metoder, der anvendes. Læreren maa sikre sig Elevernes fulde Forstaaelse af den læste Tekst saavel i dens Helhed som i Enkeltheder; men det maa staa ham frit for at opnaa dette ved de Midler, der synes ham de formaalstjenligste. Oversættelse som Led i Undervisningen bør derfor ikke i Art eller Omfang kræves ud over, hvad hver Lærer anser for nyttigt eller nødvendigt.

Foruden Læsefærdighed bør der i beskedent Omfang bringes Eleverne en vis Færdighed i at benytte det fremmede Sprog (mundtlig og skriftlig). Dette vil efter de forskellige Metoder opnaas enten ved gradvis fremskridende Øvelser i at oversætte fra Dansk eller ved andre Øvelser af forskellig Art: Spørgsmaal og Svar, først i meget nøje, senere i noget løsere Tilknytning til et læst Stykke, Genfortælling af et Stykke i eller uden for det læste Stof, Samtaler om Billeder m. m. Hvad skriftlige Øvelser angaar, da bør man som Hjemmearbejde helst ikke bruge andet end Afskrivning, medens Dik-

tat-, Genfortællings- og andre Stile hører hjemme i selve Klassen.

Kundskaber i Grammatik opstilles ikke som særligt Formaal for Undervisningen. Begynderbogen bør indeholde Stykker, der egner sig til gradvis at indføre Eleven i Formlæren og det nødvendigeste af Syntaksen. Der advares mod Ramseværk. En kortfattet systematisk Fremstilling af Grammatikken bør væsentlig benyttes til at give en samlet Oversigt over allerede kendte sproglige Fænomener; saa vidt muligt maa en vis praktisk Tilvænnen til og en vis Færdighed i at sige (og skrive) det rigtige gaa forud for den teoretiske Formulering af Reglerne.

Historie.

I. Klasse: Oldtiden baade i Verdens- og Fædrelandshistorien. Der indøves en Tidstabel over de vigtigste Begivenheder i dette Tidsrum. Nogle Fædrelandssange (efter Samraad med Dansk læreren) og historiske Sange læres udenad og synges. Der tegnes en Del Kort og Billeder.

II. Klasse: Middelalderen og Reformationstiden baade i Verdens- og Fædrelandshistorien. Tidstabellen indøves, og forrige Aars Pensum repeteres efter denne. Undervisningen støttes fremdeles af Korttegning, Billeder og Sange.

III. Klasse: Fra Reformationstiden til 1815. Tidstabellen benyttes stadig til Repetition af det tidligere læste og til Indøvelse i de vigtigste Begivenheder i Aarets Pensum. Kort, Billeder og Sange, Fædrelandssange og historiske Sange læres udenad.

IV. Klasse: Den nyeste Tid efter 1815 paa samme Maade som i de foregaaende Klasser. Tidstabellen indøves. Desuden genoptages efter frit Valg et tidligere læst Afsnit af Historien.

Ejler Møllers Verdenshistorie for Mellemkolen og Henriette Skrams Historiske Digte benyttes i alle fire Klasser.

Om Historie hedder det i kngl. Anordning:

Ved Udgangen af Skolen skal Verdenshistorien være gennemgaaet i fragmentarisk Fremstilling — saaledes at Tiden fra Amerikas Opdagelse og Reformationen er behandlet udførligst — og Danmarkshistorien med den nødvendige Tilknytning til det øvrige Nordens Historie i sammenhængende Fremstilling. Undervisningen skal særlig samle sig om de

mest fremtrædende Personligheder og de afgørende Begivenheder; nogle Hovedpunkter af Samfundslæren medtages paa passende Steder. Eleverne skal stadig indøves i en lille Tidstabel med de vigtigste Navne og Aarstal.

I Bekendtgørelsen:

Undervisningen i dette Fag har det Formaal at meddele Eleverne en vis Sum af positive Kundskaber, som skal orientere dem over Menneskeslægtens og særlig over den med os selv nærmest forbundne Menneskeslægts Livsløb, saavel hvad dens ydre Livstildragelser, som hvad dens indre kulturelle Udvikling angaar. Denne Kundskabsmeddelelse skal dels virke udviklende og befrugtende paa Elevernes Fantasi og Følelse ved at stille dem betydelige Personer og Begivenheder for Øje — og Skildringen bør her i saa høj Grad som muligt bygges over ydre, anskuelige Enkeltheder — dels bibringe dem og klare for dem de almindeligste politiske og sociale Forestillinger (om Samfund, Stat, Regering, Love, Klasser, Partier o. s. v.) og derved give dem en Hjælp til at faa Interesse for og Forstaaelse af det Samfund, som de tilhører.

Angaaende Fagets Omfang bestemmer Anordningen, at Verdenshistorien skal læres fragmentarisk. Man bør altsaa afgjort stryge mindre vigtige Afsnit for at kunne behandle Historiens store Personligheder og afgørende Begivenheder saa meget udførligere. Man maa vel vogte sig for at ville spænde over et for stort Stof, hvorved selve Arbejdet med at lære og huske en Mængde Enkeltheder let kan komme til at spille en uforholdsmæssig stor Rolle, saaledes at den egentlige Tilegnelse af Stoffet kommer til at lide derunder.

Danmarkshistorien kræves gennemgaaet i sammenhængende Fremstilling. Man maa altsaa ikke helt forbigaa noget Afsnit af den; men ogsaa her skal Undervisningen særlig samle sig om de store Personligheder og afgørende Begivenheder, medens man gaar let hen over saadanne Afsnit af vor Historie, som har mindre Betydning til Forstaaelse af vort Folks Udvikling, eller som ifølge deres Karakter ikke er egnede til at fængsle Børnenes Interesse og vanskeligt kan forstaaes af dem.

Norges og Sveriges Historie kræves ikke gennemgaaet i sammenhængende Fremstilling. Der dvæles særlig ved saadanne Afsnit, som belyser de tre skandinaviske Landes Forhold til hinanden.

Hvad Tidsregningen angaar, da bør man vogte sig for at medtage for mange Aarstal; men til Gengæld maa man saa ogsaa forlange, at Eleverne ved sikker Besked om Tidspunkterne for de afgørende Begivenheder. Indøvelsen af Tidstabellen maa særlig tage sigte paa at fastslaa saadanne Aarstal, medens man senere kan forbigaa enkelte Aarstal, som

man for Rækkefølgens Skyld har medtaget ved første Gennemgang.

Samfundslæren skal ikke være Genstand for en sammenhængende Behandling; men naar under Undervisningen i Historie de skildrede Begivenheder frembyder naturlige Tilknætningspunkter, medtages spredte Træk af den, særlig saadanne, som vedrører Stats- og Kommunistyrelsen samt det økonomiske Liv.

Det anbefales i saa høj Grad som muligt at gøre Historieundervisningen anskuelig ved Hjælp af Kort, Billeder og lign., og endvidere at give Eleverne Vejledning til Hjemmelæsning af historiske Skildringer af passende Art.

Hvad Stoffets Fordeling paa Klasserne angaar, kan det — naar man begynder paa Verdenshistorien i 1ste Mellem-skoleklasse — anbefales, at man i 1ste og 2den Klasse gennemgaar Oldtiden, Middelalderen og den nyere Tid til 1660, i 3die Klasse Tiden fra 1660—1815 og i 4de Klasse Resten af den nyeste Tid samt her til udførligere Behandling genoptager et betydningsfuldt Afsnit af det tidligere gennemgaaede (Grækenlands Storhedstid, Reformationen eller lign.). Ogsaa paa tidligere Trin, særlig i 3die Klasse, hvor der formentlig vil blive Tid dertil, vil det være heldigt nu og da at opfriske enkelte Partier af det tidligere læste.

Geografi.

- I. Klasse:** Asien og Afrika.
- II. Klasse:** Amerika og Australien.
- III. Klasse:** Europas Lande med Undtagelse af Sydeuropa.
- IV. Klasse:** Danmark, Sydeuropa, Oversigt over de europæiske Kolonier. Dahlbergs Geografi for Mellemskolen benyttes. Den fysiske Geografi knyttes efterhaanden til det læste. Matematisk Geografi læres de 2 sidste Aar. Undervisningen støttes stadig ved Korttegning, Billeder og andet Anskuelsesmateriale.

Om Geografi hedder det i kgl. Anordning:

Undervisningen skal give Eleverne Kendskab til Jordens Overflade med dens Have og Lande og herunder i store Træk gøre dem bekendt baade med Landenes Overfladeforhold, deres Klima, Dyr- og Planteliv og med det Menneskeliv, som leves i Jordens forskellige Egne. Der lægges særlig Vægt paa, at Eleverne, hvor det er muligt, ledes til Forstaaelse af de geografiske Fænomener og lærer at opfatte dem i deres indbyrdes Sammenhæng. Fremdeles maa der overalt tilstræbes Anskuelighed ved stadig Benyttelse af Landkort, Billeder m. m.; navnlig er det af Vigtighed, at Eleverne lærer at kende og forstaa deres Landkort.

Undervisningen maa ikke for stærkt samles om Navne og Talstørrelser og ikke heller om den matematiske Geografi, hvoraf kun det allervigtigste medtages, men derimod bør den samle sig mere om den fysiske og for Europas Vedkommende derhos navnlig om den politiske Geografi. Mest udførlig gennemgaas Landene i Evropa og da navnlig de, med hvilke vort Land staar i livligst Forbindelse. Danmark (og Sønderjylland) med de danske Bilande gennemgaas i alle Henseender udførligt.

Og i Bekendtgørelsen:

Undervisningen i Geografi skal ikke blot meddele Eleverne en Række Kendsgerninger, som skal læres og huskes, men maa tillige tilstræbe, at Eleverne, hvor det er muligt, ogsaa forstaar de geografiske Fænomener. Der maa derfor stadig lægges Vægt paa at paapege Sammenhængen mellem disse og aabne Elevernes Øjne for, hvorledes de geografiske Kendsgerninger er Resultater af flere samvirkende Aarsager, idet Landenes Beliggenhed og Overfladeforhold betinger deres Klima. Plante- og Dyreverden, og alle disse Forhold indvirker paa det menneskelige Samfunds baade materielle og aandelige Kultur. Herigennem maa Eleverne ogsaa øves i selv at drage simple Slutninger, f. Eks. fra et Lands Beliggenhed til dets Klima, fra dets Overfladeforhold og Klima m. m. til dets Næringsveje osv. Dog maa man her vogte sig for saadanne Spekulationer, der ikke har fast Grund, og i det hele for at gaa dybere, end Elevernes Alder og Modenhed tillader, og saaledes kun fremkalde en tilsyneladende Forstaaelse af Forhold, der i Virkeligheden ligger over Børnenes Fatteevne. — Foruden at være begrundende maa Undervisningen i saa høj Grad som muligt hvile paa Anskuelighed. Derfor bør Globus og Vægtkort saa vidt muligt benyttes baade til Gennemgang og Eksamination, hvilken sidste som Regel bør foregaa efter stumme Kort, og navnlig maa Eleverne indøves i at kende og forstaa deres Landkort, saa at de, naar Lejlighed gives, ikke blot kan finde de forskellige Detailler, men ogsaa forstaa at indordne dem i deres geografiske Sammenhæng. Som andre Midler til at give Eleverne klare og bestemte Forestillinger kan særlig fremhæves: Øvelser i Korttegning eller Udfyldning af Kortomrids og Brug af typiske Fotografier og andre Billeder; ligeledes vil det være ønskeligt, om enhver Skole har en lille Samling af de alleralmindeligste, navnlig danske Sten- og Jordarter. Endelig gøres opmærksom paa den Betydning, det har at gøre enkelte geografiske Udflugter med Eleverne, hvor dette er muligt, og at give dem Vejledning til Læsning af populære geografiske Skildringer.

Den fysiske Geografi, paa hvilken der ifølge Anordningen skal lægges særlig Vægt, behøver man dog ikke at gøre til Genstand for en samlet Behandling, men Omtalen af de her-

hen hørende Forhold kan henlægges til de Steder, hvor den naturlig kan faa sin Plads (f. Eks. af Vulkaner til Island eller Italien, af Gletschere til Schweiz, af Deltadannelse til Holland osv.). Navnlig naar det gælder geologiske og klimatologiske Forklaringer, bør man ikke medtage andet end de elementære Forhold, som Eleverne uden særlige Vanskeligheder kan magte.

Med Hensyn til den politiske Geografi bemærkes, at det, da i vore Dage Kendskabet særlig til vore Nabolandes Typografi griber ind i en Mængde Forhold, vil være rigtigt for Europas Vedkommende at lade den politiske Geografi — herunder Navne paa Byer osv. — spille en noget større Rolle, især naar Talen er om Norden og de andre Lande, med hvilke Danmark staar i stærkest Forbindelse. Derimod maa under de fremmede Verdensdele denne Side af Geografien træde stærkt tilbage og vige Pladsen bl. a. for en mere indgaaende Skildring af de forskellige Kulturformer.

Danmark (og Sønderjylland) med de danske Bilande gennemgaaes i alle Henseender udførligt, saaledes at bl. a. Overflade- og Jordbundsforholdene i store Træk begrundes, særlig gennem Istiden og de senere Dannelser, og at Eleverne ikke blot faar et nogenlunde fyldigt Kendskab til Danmarks Typografi i Almindelighed, men ogsaa til de enkelte Landsdeles Særpræg. De maa fremdeles ikke blot kende de danske Købstæder og vigtigste historiske Mindesmærker, men ogsaa i Hovedtrækkene kunne gøre Rede for Landets Befolkningsforhold og Næringsliv.

Hvad Behandlingen af de enkelte Landsomraader angaar, da anbefales det, baade naar det gælder Europa og de fremmede Verdensdele, ikke at gaa frem paa ganske ensartet Maade, men paa de forskellige Steder at anlægge forskellige Synspunkter, saaledes at ved hvert Omraade den Side drages i Forgrunden, hvor et eller andet geografisk Forhold træder typisk frem, f. Eks. under Schweiz Alpenaturen, ved Balkanhalvøen politiske og nationale Forhold, ved Kina Kulturen, ved Brasilien Klima, Plante- og Dyreliv o. s. v., Paa den Maade vil der ogsaa lettere blive Lejlighed til at give fyldigere geografiske Skildringer og øve Eleverne i selv at fremstille livligt og sammenhængende.

Det anbefales at øve Eleverne i paa Verdenskortet at give Oversigter over vigtige tidligere omtalte Forhold i den biologiske og kulturelle Geografi (f. Eks. de vigtigste Kornlande, vigtige Kulturplanters og Kulturdyrs Udbredelse, Folkestammers Fordeling paa Jorden, Befolkningstæthed, Religioner, Nomader, agerdyrkende Folk, Kulegne, vigtige Industrigrene, Verdensruter o. s. v.), alt dog kun i meget store Træk.

Med Hensyn til Fordelingen af Stoffet paa de forskellige Klasser vil det som Regel være naturligt at gaa ud fra, hvad der ved Optagelsen i 1ste Mellemskoleklasse fordres lært om

Danmark og Skandinavien, og at begynde med en Gennemgang af det øvrige Europa, idet man dog stadig sørger for, at Kendskabet til det væsentlige af Danmarks Geografi holdes vedlige hos Eleverne. Den mere udførlige Gennemgang af Danmark vil som Regel være at henlægge til 4de Klasse, hvor da tillige læses Skandinavien og et passende Pensum af de fremmede Verdensdele (f. Eks. Amerika), der egner sig til at genoptage forskellige Emner af den almindelige Geografi, som før har været behandlede.

Naturhistorie.

I. Klasse: Pattedyr (Balslevs Naturhistorie for Mellem-skolen). Plantens Ydre (Rod, Stængel, Blad, Blomst og Frugt). Spiring. Typiske Planter. Plantebestemmelse (V. A. Poulsens Plantelære for Mellem-skolen) (E. Trydes Skoleflora).

II. Klasse: Fugle og Fisk. (Samme Bog). Plantens indre Bygning og dens Ernæring. Typiske Planter (Samme Bøger).

III. Klasse: Krybdyr, Insekter og enkelte Bløddyr (samme Bog). Plantens Tilpasning efter Voksestedet, Bestøvning, Frøspredning. Enkelte Plantefamilier (samme Bøger).

IV. Klasse: Det menneskelige Legeme med dertil knyttet Sundhedslære (Topsøe og Fenger: Det menneskelige Legeme). Nogle lavere Planter.

Om Naturhistorie hedder det i kngl. Anordning:

Naturhistorieundervisningen skal ved Anskuelsesstof hentet fra Dyr- og Planteverdenen lære Eleverne at iagttage nøjagtigt og fuldstændigt samt at beskrive det iagttagne klart, i god Orden og med Fremhævelse af det væsentlige. Undervisningen skal paa Grundlag af denne lagttagelse give Eleverne et paa nogle Punkter mere, paa andre mindre omfattende Kendskab til den organiske Naturs (særlig den Eleverne omgivende Naturs) Hovedformer og til disses vigtigste Bygningsforhold, især forsaavidt de staar i Forbindelse med Organisationernes Levevis og Opholdssted, samt øve Eleverne i at opfatte denne Forbindelse gennem simple Slutninger. Endvidere skal Undervisningen, ligeledes paa Grundlag af lagttagelse, lære Eleverne at se Slægtskabsforholdet mellem de forskellige Organismer. Ogsaa den Nytte, som Mennesket har af Dyr og Planter, bør paavises.

I Zoologien samles Undervisningen om et begrænset Antal typiske Former, om hvilke det øvrige grupperes. Som et særligt Afsnit medtages Hovedtrækkene af det menneskelige Legemes Bygning og dets forskellige Organers Virksomheder. Hertil maa knyttes de væsentligste Træk af Sundhedslæren. I Botanikken behandles ligeledes paa Begyndelsestrinnet en

Række lette typiske Former af Blomsterplanter, senere hen vanskeligere typiske Former af Blomsterplanter og enkelte blomsterløse Planter. Desuden gennemgaaes, saa vidt muligt ved iagttagelse af simple Forsøg, Hovedtrækkene af Frøets Spiring og Plantens Vækst samt det vigtigste om Ernæring og Stofskifte.

Tillige omtales og belyses ved Forsøg saadanne kemiske Forbindelser og Forhold, der er af Vigtighed for Ernæringen og Livsfunktionerne.

Og i Bekendtgørelsen:

Da det er et af Naturhistoriens vigtigste Maal at øve Elevernes iagttagelsessevne ved direkte iagttagelse, maa denne drages frem i første Række ved Undervisningen, medens Lærebogens Tekst, Billeder og det mundtlige Foredrag nærmest faar den Opgave at udfylde og fæstne det, der er lært gennem iagttagelsen af Naturgenstandene, og bidrage til at fremme Forstaaelsen af det.

At vække Elevernes Interesse for og Kærlighed til den levende Natur vil være baade et Maal og et Middel for Undervisningen; derfor gælder det om, at Eleverne saa vidt muligt lærer Dyrene og Planterne at kende som levende Væsener, og Undervisningen maa ikke nøjes med at give en Kundskab om dem, saaledes som de fremtræder som Genstande i en Skole-samling.

Hvor Eleverne møder i 1ste Klasse med faa eller temmelig forskellige Forudsætninger, kan det anbefales at begynde med metodisk ordnede iagttagelsesøvelser. Hertil bør benyttes lette typiske Former af forskellige Dyre- og Planteklasser, og de bør vælges med Hensyn til, hvad der lettest vil falde paa Elevernes Vej, for at disse hurtigt kan føres ind i en saa omfattende iagttagelseskreds som muligt og vænnes til at iagttage Dyr og Planter uden for Skolen. Undervisningen maa i det hele skride frem fra lettere Former til vanskeligere; den maa lægge Vægt paa at fremhæve de forskellige Organers Betydning og, hvor det kan lade sig gøre, paa at vise Overensstemmelsen mellem Organismernes Bygning og Liv.

Efterhaanden som der, særlig gennem hyppig iagttagelse, hos Eleverne er nedfældet en Sum af naturhistoriske Forestillinger (herunder terminologiske Betegnelser), vil der have dannet sig et Grundlag for en — om end ikke meget i Enkeltheder gaaende — Systematisering af Dyre- og Planteverdenens Former. Derimod bør Systemet ikke staa som en forud given Ramme.

Som Midler til at udvikle Elevernes Interesse for Naturen og Evne til at iagttage den, kan det anbefales at foretage Udflugter med dem, at lade dem hjælpe til ved Indsamling af Undervisningsmaterialet (særlig Planter), at lade dem samle

og presse et mindre Antal Planter og fremdeles nu og da lade dem tegne noget af, hvad de ser.

Den betydelige Vanskelighed for Undervisningen i Naturhistorie, som de store Klasser medfører, vil gøre det ønskeligt at lade den naturhistoriske Samling indeholde Præparater af de almindeligst forekommende Dyr og Planter i et større Antal Eksemplarer (f. Eks. Insekter, Krebs; Frugtformer, underjordiske Stængler).

Endelig maa det nævnes, at det vil være af Betydning, at Læreren hjælper Eleverne til Rette med Læsning af lettere naturhistoriske Skildringer.

Hvad Undervisningens Omfang angaar, vil det paa nærværende Tidspunkt være vanskeligt at give nøjagtigt detailerede Bestemmelser herom; man maa efterhaanden prøve sig frem og se, hvorvidt man kan naa. Derfor nøjes Anordningen med paa dette Punkt foreløbig at holde sig til de store Træk.

I Zoologien maa kun kræves Kendskab til de allervigtigste Former saavel blandt de højere som særlig blandt de lavere Dyr. Om Sundhedslæren bemærkes, at denne ikke skal være et Fag for sig, men den naturlige Anvisning, som Forstaaelsen af vort Legemes Bygning og Virksomhed giver til at vogte og pleje det sunde Legeme paa rette Maade og til at undgaa de Farer, som Uvidenhed og Ligegyldighed saa let udsætter det for. Under Sundhedslæren kan der medtages Oplysninger om Forebyggelse af smitsomme Sygdomme (f. Eks. Tuberkulose) og om Alkoholens skadelige Virkninger. Men Sundhedslæren bør ikke blive til Sygdomslære; den bør holde sig til Omsorgen for det normale, sunde Legeme.

Ogsaa for Botanikkens Vedkommende bør Antallet af Former indskrænkes. Efter at der paa Undervisningens første Trin med levende Planter som Grundlag er gennemgaaet lette typiske Former af Blomsterplanter, der giver Lejlighed til at undersøge og beskrive Plantens enkelte Dele, maa Undervisningen mere og mere lægge Vægt paa sammen med Beskrivelsen at fremhæve de enkelte Organers Betydning og Sammenhængen mellem Plantens Bygning og Liv (f. Eks. Voksested, Bestøvningsforhold). Senere behandles paa lignende Maade vanskeligere typiske Former af Blomsterplanter og enkelte blomsterløse Planter. Af Systemet kræves væsentlig kun, hvad der opnaas ved, at der til de gennemgaaede Typer, der repræsenterer større Plantefamilier, knyttes beslægtede Planter med Fremhævelse af de fælles Familiekarakterer; det anbefales at lade dette til Dels ske gennem Bestemmelser efter en Flora. Dog bør Eleverne kende de vigtigste af de mere omfattende systematiske Begreber (f. Eks. Helkronede, Tokimbladede, Dækfrøede, Blomsterplanter).

Som Eksempler paa Hovedtrækkene af Frøets Spiring og Plantens Vækst nævnes; Spiringens ydre Fremtoninger og dens Betingelser, Oplagsnæringens Betydning, Rodens og Stængelens

Vækst, Lysets, Varmens og Iltens Betydning for Planten. Som Eksempler paa det vigtigste om Plantens Ernæring og Stofskifte: Planternes Bestanddele (herunder Forraadsstoffer), Næringsoptagelse fra Jord til Luft, Aanding, Fordampning, Jordbundens, Klimaets og Aarstidernes Indflydelse paa Plantelivet. — Ved Behandlingen af disse Spørgsmaal maa man drage særlig Omsorg for, at Stoffet afpasses efter Elevernes Alder og efter de Forudsætninger, som de paa det givne Tidspunkt er i Besiddelse af.

I Tilslutning til den under Naturlæren givne Kemiundervisning omtales Luften og Vandet i deres Betydning for Ernæringen; desuden vore vigtigste Fødemidler og deres kemiske Sammensætning samt andre beslægtede Emner (Kulhydrater, deres Gæring til Alkohol; Fedtstoffer, deres Forsæbning) — alt saa vidt muligt støttet af simple Forsøg. Tillige gives en kort Oversigt over Stoffernes Kredsløb i Naturen; hertil kan, om ønskes, enkelte andre Partier, som ellers behandles under Naturlæren, henlægges (f. Eks. Kvælstoffet og dets Forbindelser). Ogsaa et saadant Emne som Forbrændingen og de sædvanlige Brænd- og Belysningsstoffer kan efter vedkommende Læreres eget Valg behandles enten under Naturhistorien eller Naturlæren.

Stoffets Fordeling paa de forskellige Klasser maa i det hele overlades til de enkelte Skoler. Dog vil Læren om Mennesket og det vigtigste om Planternes Ernæring og Stofskifte have sin naturlige Plads i Slutningen af 3die og 4de Klasse, fordi Eleverne først her har de fysiske og kemiske Forudsætninger, som giver den rette Forstaaelse deraf. Foruden det ny Stof, som læres i 4de Klasse, kan tillige, hvor Tiden tillader det, genoptages Stof, som særlig egner sig til at give Eleverne Lejlighed til at vise deres Evner til lagttagelse og Beskrivelse.

Naturlære.

Med Sundorphs Fysik I. og II. og Sundorphs Kemi som Støtte for Undervisningen arbejdes i alt væsentlig efter den i kngl. Anordning og Ministeriel Bekendtgørelse givne Plan nemlig:

I. Klasse: Sundorph I. Side 1—11, 30—45 og 54—58.

II. Klasse: Sundorph I. Side 59—83 og 11—29.

III. Klasse: Sundorph I. Side 45—53, 83—90. Sundorphs Kemi.

IV. Klasse: Sundorph II.

Om Naturlære hedder det i kngl. Anordning:

Undervisningen i Naturlære skal meddele Eleverne et ganske elementært, paa simple Forsøg grundet Kendskab til

en Række af Naturens almindelige Fænomener: Tyngden, Luften og dens Tryk; Vædskestryk, Archimedes's Lov med Anvendelser af Varme, Magnetisme og Elektricitet; nogle af de vigtigste uorganiske Forbindelser af forskellig Art, deres kemiske Egenskaber og de Grundstoffer, hvoraf de er sammensatte; Lyd og Lys, samt det allermost elementære af Bevægelseslæren, Arbejde og Maskiner.

Og i Bekendtgørelsen;

Undervisningen heri skal bygge paa Erfaringer fra det daglige Liv og paa Forsøg, som naturligvis paa dette Stadium maa være ret simple; de efterhaanden erkendte Resultater maa fastslaaes i bestemte Sætninger, som maa gengives og læres nøjagtigt af Eleverne, for at Undervisningen kan faa den tilbørlige Fasthed. Matematisk Begrundelse kræves ikke.

Følgende Undervisningsplan, som ikke skal være bindende med Hensyn til Stoffets Fordeling paa Klasserne, angiver i hvilket Omfang de enkelte Afsnit omtrent skal læses:

1ste Klasse.

Maaling af Længder og Arealer samt Rumfang og Vejning med Vægtstkaal, hvorunder Eleverne gøres fortrolige med de sædvanlig benyttede Enheder. Tillige indføres her Vægtfyldebegrebet og dets simpleste Anvendelser.

Indledende Behandling af Læren om Vædskers Tryk og Luftens Tryk i et Omfang, som er nødvendigt for Forstaaelsen af Varmelæren (Forbundne Kar, Atmosfærens Tryk, Barometret, Ændring af Luftens Tryk ved Sammenpresning og Udvidelse).

Varmelære: Udvidelse (Varmegrad, Termometer), Opvarmning (Varmemængder), Varmens Forplantning ved Ledning, Ændring af Tilstandsform (Smeltning og Fordampning), Dampmaskinen.

2den og 3die Klasse.

Magnetisme: Magneter og Magnetisering, Kompasset og Hældningsnaalen.

Elektricitet: Elektriske Grundfænomener, Elektroskopet, Elektrisermaskinen, elektrisk Udladning; den elektriske Strøms Fremkomst ved galvaniske Elementer, dens Hovedvirkninger i og uden for Ledningen med nogle af de almindeligste praktiske Anvendelser, Strømmens Frembringelse ved Induktion (Dynamo).

Kemi: I Forbindelse med Læren om Elektrolyse eler med anden passende Tilknytning gennemgaas i korte Træk Vandet og Luften og deres Bestanddele; dernæst omtales andre af de vigtigste Grundstoffer og Forbindelser, hvori de forekommer i Naturen (Malme); Forbrænding, nogle af de vigtigste Ifter, vore sædvanlige Brænd- og Belysningsstoffer; lidt om Svovl-, Salt-, Salpeter og Kulsyre samt nogle af deres vigtigste Salte; desuden visse Kiselforbindelser (Sand, Flint,

Ler, Glas). Nogle af de nævnte Emner kan henlægges under Naturhistorien.

De Partier af Læren om Vædskers Tryk og Luftens Tryk, der ikke er gennemgaaede i 1ste Klasse (Bundtryk, Sidetryk, Opdrift, Mariottes Lov, Hæverter og Pumper).

Tyngdepunktet og dets Bestemmelse. Vægtstangen og Vægtstangprincippet med Anvendelse paa Vejningsapparater, Trisser, Vinde og Tandhjul.

4de Klasse.

Elementer af Lydlæren: Lydens Hastighed; Toner og deres Frembringelse (Strenginstrumenter og Fløjter).

Elementer af Lyslæren: Skyggedannelse; Loven for Lysets Tilbagekastning ved plane og konvekse Spejle; konkave Spejles Anvendelse som Projektører; Lysets Brydning i Linser (Øjet, Brillen, Mikroskoper, Galilæis Kikkert), saaledes at alle matematiske Beregninger udelades; lidt om Lysets Opløsning i Farver og om de forskellige Straalers Virkninger.

Elementer af Bevægelseslæren: Jævn og ujævn Bevægelse, herunder Loven om Faldvejen paavist ved Forsøg; Inertiens Lov og Kraftbegrebet. — Simple Eksempler paa Kræfters Sammensætning og Opløsning; Arbejde og dets Maa-ling samt Loven for Arbejdets Vedligeholdelse, eksempelvis udledt ved Hjælp af de simple Maskiner. — Gennem disse sidste Emner faas Tilknytning til Ting i det tidligere gennemgaaede, som da tages op til Behandling paa ny, f. Eks. Dampmaskine, Vægtstang, elektrisk Drivkraft o. a. Ogsaa andre Hovedpunkter af de foregaaende Klassers Pensum end just disse, f. Eks. kemiske Spørgsmaal, kan i denne Klasse tages op til fornyet og udførligere Behandling.

Det anbefales at lade Eleverne i det Omfang, som Tiden og Forholdene iøvrigt tillader, være medvirkende ved Udførelsen af Forsøgene.

Regning og Matematik.

A. Regning.

I. Klasse: De fire Regningsarter indøves, saavel i Brøk som i Decimalbrøk, dels gennem skriftlig, dels gennem mundtlig Regning. Den store Tabel indøves stadig, og der regnes en Del Opgaver hjemme.

(De første 45 Sider af N. N. Meiers Regnebog II. samt en Del dikterede Opgaver).

II. Klasse: Fortsat Indøvelse af de fire Regningsarter i Brøk og Decimalbrøk gennem stadig sværere Opgaver. Lige- frem og omvendt Forhold indøves, saa Eleverne er fuld- stændig sikre deri. (Til ca. Side 84 i N. N. Meiers Regnebog

samt en Del dikterede Opgaver og tilsvarende Hovedregningsopgaver).

III. Klasse: S sammensat Forhold, Procentregning, simpel Rente, Delingsregning, Blandingsregning, Tilsvarende Hovedregningsopgaver samt Øvelser i Talbehandling (N. N. Meiers Regnebog ud).

IV. Klasse: Obligations-, Aktie- og Vekselregning, Kæde-regning, Beregning af Arealer og Rumfang, Tavle- og Hovedregning. Øvelser i Talbehandling (Albert Svendsens ny Regnebog for Mellemkolen III. Del).

B. Matematik.

II. Klasse: Geometri: Indledning. Vinkler. Parallele Linjer. Trekanter. Parallelogrammer. Nogle Konstruktioner (Foldbergs Geometri for Mellemkolen, de første 34 Sider).

Aritmetik: Addition og Subtraktion (Talbeviser). Simple Ligninger. (Ingen Bog).

III. Klasse: Geometri: Særegne Linjer ved Trekanten. Cirkler. Ind- og omskrevne Polygoner. Regulære Polygoner. Konstruktioner. (Samme Bog som i 1ste Klasse, Side 31–56).

Aritmetik: Ligninger og Formler. Multiplikation og Division. Proportionalitet. Potensregning. (Foldbergs Aritmetik for Mellemkolen, de første 47 Sider).

IV. Klasse: Geometri: Fladeindhold. Transversalsætninger. Trekantens Højde og Areal. Sætningen om den ind- og omskrevne Cirkel. Vinkelhalveringslinjen. Tangent og Sekant. Geometriske Steder. (Samme Bog ud).

Aritmetik: Rodstørrelser. Polynomiers Division. Maal og Fold. Decimalbrøk. Negative Tal. (Samme Bog ud).

Om Regning og Matematik hedder det i kngl. Anordning:

A. Regning. Efter at Reglerne for Regning med almindelig Brøk og Decimalbrøk — herunder Reglerne for Bestemmelsen af to Tals største fælles Maal (Forkortningstallet) og for flere Tals mindste fælles Mangefold (Generalnævneren) — er lærte og tilbørlig indøvede, gennemgaas efterhaanden enkelt og sammensat Forholdsregning (Reguladetri), Procentregning, simpel Rentesregning, Delingsregning, Blandingsregning, Beregning af ganske simple Arealer og Rumfang. Endelig øves Eleverne i at føre et simpelt Regnskab.

B. Aritmetik. I Tilknytning til den forudgaaende Regneundervisning gennemgaas Læren om Addition, Subtraktion, Multiplikation og Division med hele og brudne Tal (herunder Decimalbrøk), positive og negative Tal; om Potensopløftning med positiv hel Eksponent; om Primaltal (et Tals Opløsning i

Primfaktorer) og et Tals Delelighed med 2, 3, 4, 5, 9 og 11; om ligefrem og omvendt proportionale Størrelser; om Ligninger af første Grad med en eller flere ubekendte. Af Læren om Rødstørrelser medtages kun Kvadratrod. Det vises ved Eksempler, hvorledes Grænserne for en irrational Kvadratrod kan indsnævres, saa meget det skal være; dernæst indøves den sædvanlige Metode til Kvadratrodsuddragning af hele Tal og Decimalbrøker, saaledes at Metodens Rigtighed dog kun paavises gennem Eksempler; endelig medtages Sætningerne om Kvadratrodsuddragning af et Produkt og af en Kvotient samt om Multiplikation og Division af Kvadratrødder. Fremdeles Løsning af kvadratiske Ligninger med Talkoefficienter, uden at dog nogen Formel kræves lært udenad.

C. Geometri. Undervisningen heri skal omfatte følgende Afsnit af Plangeometrien i elementær Fremstilling; den rette Linies og Planens Grundegenskaber; rette Liniestykkers Lige- og Uligestorhed og Maaling; Vinkler, deres Lige- og Uligestorhed samt Maaling; parallel Linier; Trekanter (Kongruens, Lige- og Uligestorhed af Sider og Vinkler, Skraaliner); Firkanter (Trapezet, Parallelogrammer); Cirklen (Stilling til en ret Linie, to Cirklers indbyrdes Stilling, Vinklers Afhængighed af Cirkelbuer); Arealer af Polygoner (Cirkelns Længde og Areal skal være bekendt, men kræves ikke udledet matematisk); Sætningen om Sidernes Proportionalitet i ensvinklede Trekanter (Beviset føres kun for det Tilfælde, hvor Siderne er kommensurable) med nogle af de sædvanlige Anvendelser til Beregning af Liniestykkers Længde, derunder Sætninger om den retvinklede Trekant.

Der skal helt igennem lægges særlig Vægt paa Løsning af simple Konstruktionsopgaver, hvorhos Eleverne indøves i at udføre den herhen hørende Tegning ordentlig og nøjagtig.

Og i Bekendtgørelsen:

A. Regning.

Regning er baade et i høj Grad forstandsudviklende Fag, og et overordentlig vigtigt Nyttfag; ved Undervisningen bør der drages Omsorg for, at begge disse Sider af Faget hver for sig kommer til deres fulde Ret. Paa den ene Side gælder det altsaa om at bibringe Eleverne en virkelig Forstaaelse af de forskellige Regler og Metoder, der bringes i Anvendelse, og at vænne dem til ved Opgavernes Løsning at klare sig de givne Forudsætninger og at ræsonnere forstandigt ud fra disse; paa den anden Side om, at Eleverne tilegner sig Reglerne og Metoderne paa en saadan Maade, at de kan anvende dem med Lethed og Sikkerhed, ligesom ogsaa, at Eleverne opnaar en antagelig Regnefærdighed, Færdighed i Talbehandling baade med og uden skriftlige Hjælpemidler. Den sidstnævnte Form for Regning, den saakaldte Hovedregning, bør, da det jo er af Vigtighed for alle Mennesker at kunne

løse lette Opgaver med simple Tal hurtigt og sikkert uden Nedskrivning, øves stadigt ved den daglige Undervisning gennem alle Klasser.

Til Faget Regning og Matematik er paa Normaltimeplanen ansat i alt 22 Timer; disse bør fordeles saaledes, at hver af de to Fagafdelinger faar omtrent Halvparten af dem. Regning maaske lidt over. I 1ste Klasse bør alle Timerne udelukkende anvendes til Regning, da det er af Vigtighed straks at faa Eleverne ordentlig sammenarbejdede og at tilvejebringe en fast og sikker Underbygning for den efterfølgende Undervisning. Med 4 Timer i denne Klasse og 2 a 3 i 2den Klasse vil man da kunne naa her at faa Brøk og Decimalbrøk omhyggelig gennemgaaet og indøvet i Forbindelse med en retrospektiv Behandling af hele Tal; endvidere at faa indøvet enkelt og sammensat Reguladetri (ved „Slutning gennem fælles Enhed“) og de mest elementære Opgaver i Procent- og Delingsregning. I 3die og 4de Klasse fortsættes med mere sammensatte Opgaver, hvortil Emnerne hentes fra saa mange Omraader af det praktiske Liv som muligt, og Lejligheden benyttes da til at gøre Eleverne bekendte med saadanne hyppigt forekommende tekniske Udtryk fra Forretningslivet, som det maa siges at have Interesse og Betydning for saa godt som alle Mennesker at kende: Aktie, Obligation, Kurs, Veksel, Diskonto, Forsikring o. desl., og give dem lidt Besked om de Omsætningsforhold, hvortil disse Begreber er knyttede. — De benyttede Regnemetoder og Opstillingsmaader maa i det hele være saa simple og praktiske som muligt. Undertiden kan det være formaalstjenligt at anvende Ligninger, idet Opgavens Løsning derved lettes og sikres, f. Eks. ved visse Procent- og Blandingsopgaver. Ogsaa paa andre Punkter vil de i Matematiken lærte Teorier kunne komme til Anvendelse, saaledes ved Areal- og Rumfangsberegninger. Om disse er i øvrigt at bemærke, at de selvfølgelig maa indskrænkes til de allerenkleste Former: for plane Arealers Vedkommende kun saadanne, der medtages i det geometriske Pensum, for Rumfangs Vedkommende kun Prismer, Pyramider, Cylindre, Kegler samt Kugler. Om nogen matematisk Begrundelse af de Formler, der opgives Eleverne til Rumfangsberegning, kan der ikke blive Tale; derimod kan det anbefales som en Slags Dokumentation af Formlernes Rigtighed af og til at eftervise, at de fundne Resultater stemmer med dem, den fysiske Maa-ling giver.

Som ovenfor nævnt skal Hovedregning øves gennem alle Klasser, bedst saaledes, at som Regel nogle Minutter af hver Time anvendes hertil. I øvrigt bør det aarlige Antal Timer i hver Klasse nogenlunde ligeligt fordeles imellem den mundtlige Undervisning med tilhørende Øvelser paa Klassetavlen og selvstændige skriftlige Øvelser, udførte dels paa Tavle og dels i Bog. Ved den mundtlige Undervisning i de højere Klas-

ser skal Eleverne i Forbindelse med Gennemgang af det nye Stof og dettes Sammenarbejden med det tidligere lærte øves i at analysere sammensatte Opgaver, træffe forstandige Dispositioner med Hensyn til Regningernes Udførelse og ved Benyttelse af afrundede Tilnærmelsestal forud skønne over Resultatets omtrentlige Værdi.

B. *Matematik*

Matematikundervisningens væsentligste Formaal er at udvikle Elevernes Evne til ud fra bestemt opgivne Forudsætninger at drage sammenhængende logiske Slutninger og at give disse et kort og klart Udtryk; dernæst skal den bidrage til at fremkalde Elevernes Selvvirksomhed; endvidere skal den vænne Eleverne til Nøjagtighed og endelig skal den klargøre for dem Forskellen mellem almengyldige Sætninger og specielle Regler.

Af de to matematiske Discipliner vil det være rigtigt at optage Geometrien først og til denne at anvende i 2den, 3die og 4de Klasse henholdsvis 3 a 2, 1 a 2 og 2 Timer ugentlig. I 2den Klasse vil da efter den indledende Undervisning — som ikke maa gøres for vidtløftig, og som skal tjene til gennem Betragtning af simple Rumformer (hvor man helst maa henholde sig til sædvanlige Brugsgenstande, som er Eleverne vel kendte fra det daglige Liv) og gennem Tegning at gøre Børnene fortrolige med de Objekter, hvormed Geometrien arbejder, og at fremdrage de Grundegenskaber ved disse, som det maa anses for nødvendigt paa dette Trin udtrykkeligt at nævne — kunne gennemgaa Elementerne af Læren om rette Linier, deres indbyrdes Stilling (Vinkler, Parallelisme) og de simpleste af dem dannede Figurer, Trekanter og Firkanter, i det Omfang, Anordningen bestemmer. I 3die Klasse vil som nyt passende kunne læses Arealbestemmelse af Polygoner (særlig Trekanter og Firkanter) samt de anordnede Sætninger om Cirklen. I 4de Klasse gennemgaaes Proportionalitetssætningen og dens Anvendelser og i Tilknytning hertil udvalgte Hovedpunkter af de foregaaende Klassers Pensum. — Der bør fra første Færd lægges megen Vægt paa Figurtegning, ogsaa inden den egentlige Konstruktionslære er paabegyndt, hvilket for øvrigt bør ske saa tidligt som muligt, idet Eleverne efterhaanden som de afledede Egenskaber ved den rette Linie og Cirklen („geometriske Steder“) udfindes, straks bør øves i at anvende dem til at løse lette Konstruktionsopgaver. Kun for de mest fundamentale Opgaver bør der kræves nogen egentlig Diskussion; derimod maa man som Regel forlange, at Eleven giver alle de forskellige Løsninger, som med de valgte Værdier af de givne Stykker kan faas.

Aritmetikundervisningen bør normalt strække sig over de to sidste Skoleaar med henholdsvis 3 a 2 Timer ugentlig. Da de fleste Sætninger om Regning med numeriske (positive) Tal jo er bekendte fra Regneundervisningen — mange af dem ogsaa iyldestgørende godtgjorte ved denne —, vil man ved

den indledende Undervisning i Aritmetik i Henhold til Anordningens Bestemmelse om, at denne skal meddeles i Tilknytning til den forudgaaede Regneundervisning, kunne nøjes med at kodificere Sætningerne, fremsætte de almindelige Formler for dem og bevise de Hovedsætninger inden for hvert Afsnit, hvoraf de andre mere eller mindre umiddelbart er afledede. Efter at „de 4 Regningsarter“ med hele og brudne positive Tal, derunder Sætninger om Potens med positiv hel Eksponent, saaledes er gennemgaaede og Eleverne samtidig indøvede i at regne med ikke for sammensatte Bogstavudtryk, vil i 3die Klasse endvidere kunne gennemgaaes Ligninger af 1ste Grad med tilhørende Øvelser i at løse Ligninger (væsentlig med Talkoefficienter) og i at sætte Opgaver i Ligning (en Del af disse Øvelser kan henlægges under Regneundervisningen), samt Grundtrækkene af Læren om negative Tal — alt saa vidt muligt saaledes, at ethvert nyt Afsnit er indledningsvis behandlet i det foregaaende, inden det skal gennemgaaes systematisk. I 4de Klasse fortsættes de forskellige Øvelser med lejlighedsvis Repetition af de tilsvarende Teorier, og Resten af det anordnede Pensum gennemgaaes.

Det matematiske Pensum er saa begrænset, at det med Lethed maa kunne gennemgaaes og indøves meget omhyggeligt paa Skolen, uden at det vil være nødvendigt at kræve noget videre Hjemmearbejde af Børnene. Navnlig vil det være ønskeligt, at Løsning af Opgaver uden for Skolen indskrænkes til det mindst mulige; helst bør Hjemmeopgaverne ikke være andet end rene Eksempler, ved hvis Løsning der kun tilstræbes en yderligere Færdighed i Anvendelse af noget, som allerede er lært og indøvet paa Skolen, eller ogsaa kan de kræve Gengivelse og ordentlig Nedskrivning af Opgaver som i Forvejen af Eleverne selv er løste paa Klasetavlen.

Skrivning.

Gennem alle Klasser benyttes L. Stremmes Skrivebøger med det Maal for Øje, som er udtalt i den kgl. Anordning:

Det Maal, der ved Undervisningen skal tilstræbes, er, at Eleverne ved Udgangen af Skolen kan skrive en regelmæssig og tydelig Haandskrift. De nødvendige Øvelser i Skønskrift bør dertor forbindes med Øvelser i Haandskrift.

I Bekendtgørelsen:

Ved Skriveundervisningen skal Børnenes Skønheds- og Ordenssans udvikles. Der bør ikke tilsigtes Kalligrafi, men en fast, let læselig, flydende Skrift (Haandskrift). Det vil derfor være heldigt, om Undervisningen i Skrivning lægges i Hænderne paa en Lærer, der tillige har et andet Fag med Eleverne, f. Eks. Dansk eller Regning. Derved kan det naas, at Øvelserne bliver Øvelser i anvendt Skrift (lette Stile, Regne-

stykker), saaledes at paa den ene Side Elevernes Skrift paa Grundlag af den tidligere erhvervede Færdighed faar Lov til at udvikle sig, kun bunden af Hensynet til Læselighed og Orden, og paa den anden Side Skrivningen bliver forbunden med Eftertanke hos Eleverne, hvorved den nærmer sig mere til den Anvendelse, den har i det daglige Liv, og den for den Alder formaalsløse Afskrivning af Forskrifter bortfalder.

Tegning.

Undervisningen ledes gennem alle Klasser i Overensstemmelse med Anordningen:

Undervisningen bør i Tilslutning til Børnenes Trang til gennem Tegning at gengive de dem omgivende Genstande udelukkende tilstræbe Skærpelse af Elevernes laggttagelses- og Gengivelsessevne.

Undervisningen, der har et ganske alment Maal, skal forfølge dette uden at fortabe sig i specielle Hensyn af nogen Art og knytte til en fremadskridende Række Øvelser i at opfatte og ved Frihaandstegning gengive virkelige Genstande.

I Bekendtgørelsen:

Tegneundervisningen bør drives med det Formaal at udvikle Elevernes Evner til at opfatte og ved Frihaandstegning fremstille Genstandene efter deres Stilling og Forhold i Rummet.

Derfor bør Undervisningen finde Sted efter virkelige Genstande; fra Begyndelsen af efter Ting med ganske simple Forhold (af prismatisk, cylindrisk Form og lign.) og af tilstrækkelig Størrelse til, at Linierne let kan iagttages; derfra gaar man gradvis videre til vanskeligere Opgaver: Tegning af Genstande tilhørende Naturen og det daglige Liv.

Gymnastik.

Undervisningen ledes gennem alle Klasser i Overensstemmelse med Anordningen:

Maalet er at give Børnene et saadant Herredømme over Legemet, at dette kan blive et fortrinligt og lydigt Redskab i Aandens Tjeneste, saa at den aandelige Virksomhed ikke hæmmes ved legemlig Ubehjælpssomhed eller Træghed, men derimod fremmes gennem Udvikling af Elevernes Agtpaagivenhed, Snarraadighed og Mod. Undervisningen skal derfor gennem Legemsøvelser, afpassede efter Elevernes Alder, retlede Legemets Vækst paa en sund og naturlig Maade, saa at alle Dele af dette kommer til deres Ret og til harmonisk Udvikling under denne Vækst. Undervisningen skal ske paa Grundlag af den autoriserede Haandbog i Gymnastik.

Kvindeligt Haandarbejde.

Undervisningen ledes gennem alle Klasser i Overensstemmelse med Anordningen:

Undervisningens Maal skal være at give Børnene en saadent Færdighed i almindelige kvindelige Haandarbejder, at Barnet ved Udgangen af Skolen paa egen Haand kan sy, lappe, strikke og stoppe de nødvendigeste Klædningsstykker, ligesom det maa have en vis Færdighed i Tegning og Klipping af disse. Gennem passende Øvelser, der alle sigter til dette Maal, bør der stræbes efter at udvikle Barnets Øje og Haand og vække dets Interesse for og Forstaaelse af denne Art Arbejde, der har saa stor praktisk Betydning i Livet.

Og Bekendtgørelsen:

Det maa blive Lærerindens Opgave gennem passende Øvelser, der alle sigter mod Fagets Maal, at udvikle Barnets Øje og Haand og at vække dets Interesse for og Forstaaelse af denne Art Arbejde, der har saa stor praktisk Betydning i Livet. Tillige maa Lærerinden under sit Arbejde med Børnene stedse erindre, at intet Fag egner sig i den Grad som netop dette til at udvikle Pigebarnets Ordenssans, økonomiske Sans, Praktiskhed og Skønhedssans.

Stoffet, hvoraf de enkelte Opgaver og Øvelser skal vælges, er meget rigt, men her gælder det stadig at finde og vælge passende Modeller, der dels svarer til Børnenes Udviklings- og Alderstrin, dels tilfredsstillende deres praktiske Sans og kan tjene til Brug.

Hvad Stoffets Fordeling paa Klasserne angaar, kan følgende Plan anbefales:

- 1ste Klasse: 1 Par Benklæder. 1 Strømpe. „*Strømpereglen*“.
- 2den Klasse: 1 Strømpe, „*Strømpereglen*“. Et Øvelsesstykke med Lapning, samt Lærredsstopning af tyndslidt Sted, Rift og Hul. Paasyning af Hægter, Maller, Stropper og Bændler, forskellige Navn og en broderet Tunge, Tegning og Klipping efter Mønstre af en Chemise med Bærestykke. Ærmerne og Bærestykket sys.
- 3die Klasse: Chemisen sys færdig. De lange Stikninger sys paa Maskine. — Et strikket Stykke med Stopning af Hul samt Sammenmaskning af Ret- og Vrangmasker. — Maaltagning, Tegning og Klipping af Benklæder til 1ste Klasse,
- 4de Klasse: Maaltagning, Tegning, Klipping og Syning af en Nattøje eller Bluseliv uden For. Symaskine benyttet. — 1 Par Strømper eller et Par Vanter.

Sang.

Undervisningen ledes efter Anordningen:

Undervisningens Maal er at udvikle Elevernes Stemme og Øre. Eleverne skal indøves i enstemmig Sang af et passende Udvalg af vore Fædrelands- og Folkesange saa vel som af de almindeligst benyttede Salmer og bibelhistoriske Sange, samt, naar den enstemmige Sang er tilfredsstillende, tillige i flerstemmig Sang. Endvidere skal Eleverne undervises i Musikkens Elementarlære (Noder, Rytm, Intervaller m. m.), anvendt i Sang, saa at de opnaar Færdighed i at synge en let Sang i en af de letteste Tonarter fra Bladet.

Kvindelig Husgerning.

Kngl. Anordning:

Undervisningens Maal skal være at give Børnene Øvelse i husligt Arbejde, særlig Madlavning, at lære dem Forstaaelsen af dettes Betydning for ethvert vel ordnet Hjem og for det enkelte Menneskes hele Velfærd og derved at bibringe dem Lyst til og Respekt for denne Art af Arbejde.

Bekendtgørelsen:

I Mellemskolen kan der kun udføres lette Arbejder. Øvelserne maa bestaa i Tilberedelsen af enkle Retter og maa gaa frem fra de lettere til de sværere. Børnene maa oplæres til at holde Køkkenet i Orden, at anbringe hver Ting paa sin Plads, at pudse og rense de Ting, der benyttes, alt under lagttagelsen af den største Renlighed, Orden og Sparsommelighed. Ved Siden af disse praktiske Arbejder øves Børnene i at føre Regnskab over Udgifterne til den daglige Mad samt i at beregne Prisen for hver Portion. Hver Undervisningsdag bør der gives en Lektion i Teori. Da forklares for Børnene: Fødemidlernes Næringsværdi i Forhold til deres Pris, deres Anvendelse, deres Konservering, Maaltidernes Sammensætning, almindelige Regler for Fyring, Komfurets Renholdelse, for Opvask og Orden, for Kogning og Stegning af de forskellige Næringsmidler o. s. v.

Børnene undervises klassevis i Skolekøkkenet, nødig flere end 15, højst 20. De indeles i Familier paa 5 Medlemmer hver, og Skolekøkkenet maa indeholde henholdsvis 3 eller 4 Komfurer med øvrigt Tilbehør til 3, højst 4 Familier. Børnene bør saa vidt muligt selv betale og ligeledes selv spise den Mad, de laver. De lærer da tillige Borddækning og Servering, og de lærer ikke blot, hvad man skal spise, men hvorledes man skal spise.

Latin.

Undervisningen ledes i Overensstemmelse med Anordningen:

Eleverne skal gennem Læsning af en Elementarbog med løse Eksempler og ved Indøvelse af et Formlæreskema omhyggeligt og grundigt lære den regelmæssige latinske Form-

lære og vinde Sikkerhed i dens Regler; af Uregelmæssighederne skal kun det allervæsentligste og nødvendigste tages med. Dernæst skal der læses ca. 20—25 Sider sammenhængende Læsning, lette Stykker af latinske (særlig historiske) Forfattere, som ved Bearbejdelse har faaet den for Begyndelsesklassens Standpunkt passende Form; under denne Læsning skal Indøvelsen i Formlæren stadig fortsættes, og tillige skal Eleverne ved praktisk Iagttagelse og gennem mundtlig Meddelelse stifte Bekendtskab med en Række af de mest fremtrædende syntaktiske Fænomener (af Kasus- og Moduslæren), som let sammenhængende Læsning naturlig vil frembyde Eksempler paa. Ved Læsningen saavel af de løse Eksempler som af de sammenhængende Stykker skal Eleverne vinde sikkert Kendskab til et Gløseforraad af ca. 1200—1500 til det almindelige Sprogstof hørende Ord.

Og Bekendtgørelsen:

Formaalet med Latinundervisningen i 4de Mellemskoleklasse maa være dette, at Eleverne vinder sikkert Kendskab til det latinske Sprogs Ordforraad, Ordbøjning og Sætningsbygning i et saadant Omfang, at denne Kundskab kan afgive et solidt Grundlag for den videregaaende Latinundervisning gennem Forfatterlæsning, som skal meddeles i Gymnasiet. Det gælder da først om, at de lærer og virkelig tilegner sig et passende Gløseforraad. Gløseforraadet maa hentes fra forskellige Sfærer, og man maa komme bort fra at lægge den noget for stærke og ensidige Vægt paa Krigsudtryk, som man hidtil har gjort, særlig ved Valget af Læsestykkerne; men det maa altid hentes fra den centrale Del af Sprogskatten, og sjældne Ord fra afsidesliggende Dele af Sproget bør undgaaes. Dernæst maa Eleverne vinde Sikkerhed i alt det paa Begyndelsesstadiet væsentlige og nødvendige af den regelmæssige latinske Formlære. For at dette Formaal kan naas, vil det være bedst, at der enten i selve Elementarbogen optages eller ved Siden af den tilvejebringes et Formlæreskema, som kun indeholder dette strengt nødvendige Stof og derfor kan være nogenlunde kortfattet. Syntaks skal naturligvis slet ikke læses systematisk; men der vil under Læsningen baade af Eksemplerne og navnlig af Læsestykkerne være Anledning nok til at lære Eleverne til praktisk at iagttage en Række af de vigtigste syntaktiske Fænomener baade fra Kasus og Moduslæren og indprente sig dem. Som Dele af Syntaksen, som det vil være nødvendigt eller i ethvert Fald naturligt at vente med til Gymnasiet, kan nævnes: al indirekte Tale og som Følge deraf ogsaa alle Bisætninger, der udtrykker „en fremmed Tanke“; hypotetiske Betingelses- og Sammenligningssætninger og potential Konjunktiv; de fleste Tilfælde af Relativsætninger i Konjunktiv; det meste af Læren om Gerundium og Gerundiv; Læren om *consecutio temporum* o. s. v.

Til Læsningen benyttes en Elementarbog med lette Eksempler til Indøvelse af Formlæren og de simpleste syntaktiske Fænomener, der her kan tages med. Ved Siden af de latinske Stykker bør der ogsaa være dertil svarende Stykker med danske Sætninger til mundtlig Oversættelse paa Latin. Senere vil man saa kunne gaa over til Læsningen af sammenhængende Stykker, der selvfølgelig maa være lette, skrevne i simple og let overskuelige Sætninger eller Perioder. Heraf vil man formentlig kunne faa læst mellem 20 og 30 Sider.

Bøger: Kr. Mikkelsen: Latinsk Læsebog for Begyndere og C. F. Linderstrøm Lang: Latinsk Grammatik.

Fransk.

I. Klasse: Kaja Jørgensen, Marie Ringberg: Fransk Begynderbog for Pigeskolens højere Klasser forfra til Side 32. (Af Grammatikken indøves avoir og être, de regelmæssige Verber af 1ste Konjugation samt de almindeligste Regler for Tal og Køn). Jungs franske Grammatik.

II. Klasse: Samme Læsebog fra Side 32—60. Fortsættelse af de grammatiske Øvelser, som er angivet i Bogen. Jungs franske Grammatik.

III. Klasse: Samme Læsebog Side 60—85. Fortsættelse af de grammatiske Øvelser, skriftlig og mundtlig. Jungs franske Grammatik.

IV. Klasse: Samme Læsebog fra Side 85 ud. Hele Formlæren. Stadige grammatiske Øvelser. Gennem alle Klasser benyttes desuden „Lectures, choisies par A Seignette, Cours élémentaire“. Til Prøven opgives foruden 25 Sider af Læsebogen 20 Sider af denne Bog.

Om Fransk hedder det i kgl Anordning:

Efter en passende Begynderbog gennemgaas der først en Række meget simple Elementarøvelser; senere læses der lette, i moderne og sædvanlig Sprogform holdte historiske og novelistiske Læsestykker, hvoraf der i Aarets Løb gennemlæses 40—50 Sider. Eleverne indøves i en god Udtale og maa opnaa sikker Kundskab i det væsentligste og nødvendigste af den franske Formlære.

Og i Bekendtgørelsen:

Hvad det ved Undervisningen i Fransk kommer an paa, er, at det Grundlag, der her kan gives Eleverne for en senere, videregaaende Undervisning, bliver sikkert. Med Elever i den Alder, hvorom der her er Tale, vil man antagelig lige straks kunne begynde at læse sammenhængende Smaastykker, naar disse lægges til Rette i en meget simpel Form; senere hen kan man saa naa til at læse lette historiske Fortællinger, Be-

skrivelser og Smaanoveller, der ikke indeholder forældede eller usædvanlige Udtryksmaader. Af saadan Læsning vil man formentlig i Aarets Løb kunne faa læst og repeteret 40—50 Sider. Lige fra først af maa Eleverne vænnes til en god Udtale af de enkelte Lyd- og Lydgrupper, saa de bliver sikre heri. Af Grammatikken maa ligeledes fra første Færd det væsentligste og nødvendigste af Formlæren indøves: Hunkøns- og Fler-talsdannelsen, Talordene (med deres Brug), det nødvendigste af Pronominerne (særlig de personlige Pronominers Plads i Sætningen; slet ikke de ubestemte Pronominer); først og fremmest Verberne, men saaledes, at af de uregelmæssige Verber kun de vigtigste tages med; forældede Former bør absolut ikke læres.

Oversigt over Timefordelingen.

	Forskolen				Mellemskolen			
	1. Kl. A.	1. Kl. B.	2. Kl.	3. Kl.	1. Kl.	2. Kl.	3. Kl.	4. Kl.
Religion	2	2	2	2	2	2	2	1
Dansk	6	6	6	6	5	6 ^{*)}	4	5
Historie	"	2	2	3	3	2	3	3
Geografi	"	2	2	2	2	2	2	2
Naturhistorie	2	2	2	2	2	2	2	2
Naturlære	"	"	"	"	2	2	2	2
Regning	4	4	6	5	4	3	3	3
Matematik	"	"	"	"	"	3	3	4
Skrivning	2	2	2	2	1	1	1	1
Tegning	"	1	2	2	1	1	1	1
Engelsk	"	"	"	"	6	3	3	3
Tysk	"	"	"	"	"	5	4	3
Fransk	"	"	"	2	2	2	1	2
Haandarbejde	5	5	5	4	2	2	2	2
Sang	"	1	1	1	2	2	1	1
Legemsøvelser	3	3	4	4	4	4	3	4
Skølekøkken	"	"	"	"	"	"	5 ^{**)}	"
	24	30	34	35	38	42	42	39 ^{***)}

Timerne gennemsnitlig 45 Minutter.

*) Heraf anvendes to Timer til skriftlige Arbejder paa Skolen.

***) Hver anden Uge anvendes Tiden til skriftlige Arbejder.

***) Hver Mandag Formiddag anvendes desuden 3 Timer til skriftlige Arbejder paa Skolen.

Angaaende „Fordringerne ved og Eksamensopgivelserne til Mellemskoleeksamen m. m.“ udkom den 3die August 1906 følgende

Anordning.

§ 1.

Mellemskoleeksamen er Mellemskolens afsluttende Aarsprøve (Lov af 24de April 1903 § 9), saaledes at der vil være at prøve i det i 4de Mellemskoleklasse gennemgaaede.

§ 2.

Dog afholdes ingen Prøve i:

- 1) Religion.
- 2) Skrivning, Tegning, kvindeligt Haandarbejde samt Sløjd eller andet Legemsarbejde, i hvilke Fag de i Fagets sidste Undervisningsaar paa Skolen udførte Arbejder fremlægges til Bedømmelse ved Eksamen,
- 3) Gymnastik (Legemsøvelser), Sang og kvindelig Husgerning, i hvilke Fag der afsluttes med en sædvanlig Opvisning.

§ 3.

Fordringerne i de enkelte Fag, i hvilke Prøve afholdes, fastsættes saaledes:

1. Dansk (med Svensk).
  - a. Skriftlig Dansk. Eleverne skal skrive en Genfortællingsstil og en bunden (fortællende eller beskrivende) eller en friere (fortællende eller skildrende) Stil over et ikke meget omfattende Emne, som de maa antages at kunne magte.
  - b. Mundtlig Dansk. Der opgives af samtlige Elever i en Skole til Eksamen i alt mindst 150 Sider, dels afsluttede Stykker af den i 4de Klasse benyttede Læsebog, saavel af fagligt som af skønlitterært Indhold, baade Prosa og Poesi, dels af Litteraturlæsning uden for Læsebogen en eller flere Prosafortællinger af nyere dansk (eller norsk) Litteratur; desuden opgives et enkelt større Digterværk (en Komædie af Holberg, en Tragedie eller et andet større Digt af Oehlenschläger, et større Skuespil af Heiberg, Hertz, Hostrup, Bjørnson eller andre, o. s. fr.). Ud over dette Pensum, som skal være gennemgaaet med Eleverne i 4de Klasse, skal det staa enhver Elev, der selv vil det, frit for at opgive et eller andet Litteraturværk, som han har læst paa egen Haand; men der maa intet Krav stilles til nogen herom, og det maa ikke skade nogen, om han ikke gør det.

Hver Elev skal prøves i Oplæsning af et ikke tidligere læst Prosastykke, som efter Indhold og Sprogform ikke kan være vanskeligere end den Læsning, han er vant til fra Undervisningen, og derhos af et Stykke i Vers, som maa være ham bekendt fra Undervisningen i Aarets Løb. Eleven skal kunne gøre Rede for, hvad der er Hovedindholdet af det, han har læst op. Fremdeles skal den eksaminerende Lærer føre Samtale med ham om et eller andet passende afrundet Stykke af det opgivne Eksamenspensum og prøve, hvorvidt han er i Stand til at gengive dets Hovedindhold med egne Ord, og om

han har forstaaet det efter Indhold og, hvor der er Anledning dertil, ogsaa efter det sproglige Udtryk.

I Svensk opgives af det læste Pensum c. 25 Sider. Der skal prøves i Oplæsning af et prosaisk eller poetisk Stykke, og Eleven maa derhos enten oversætte det eller frit gengive dets Indhold for at vise, at han har forstaaet det læste. Det er ikke nødvendigt, at alle Eksaminanderne prøves i Svensk.

2. og 3. Engelsk og Tysk.

Prøven er mundtlig. Der opgives mindst 50 Sider. Der prøves i et Stykke heraf og i et ganske kort ulæst Stykke af letfatteligt Indhold og af en klar og simpel Sprogform. Forstaaelsen prøves efter Lærerens Valg enten ved Samtale i det fremmede Sprog om det læste Stykke (eventuelt Genfortælling af det) eller ved Oversættelse paa Dansk. Oversættelse (af enkelte Punkter eller af hele Stykket) skal forlanges, hvis vedkommende Stykke ikke egner sig til Forklaring paa det fremmede Sprog, eller hvis Elevens fulde Forstaaelse ikke er lagt for Dagen ved Samtalen; ved Bedømmelsen af denne Oversættelse bør Hovedvægten lægges paa det Kendskab til det fremmede Sprogstof, som den udviser. Eksaminationen i Grammatik maa især gaa ud paa Dannelse af lette Smaasætninger i Tilknytning til det Stykke, hvori der prøves.

4. Historie.

Prøven er mundtlig, saaledes at der dels gives Eksaminanden Lejlighed til sammenhængende Fremstilling, dels kræves Besvarelse af enkelte ham forelagte Spørgsmaal.

5. Geografi.

Prøven er mundtlig og bør i saa høj Grad som muligt knyttes til Kort, Billeder eller andet Anskuelsesstof.

6. Naturhistorie.

Ved Prøven, som er mundtlig, bør Eksaminationen for Dyre- og Planterigets Vedkommende hovedsagelig gaa ud paa at undersøge, om Eleverne er i Stand til at beskrive forelagte Genstande samt gøre Rede for de forskellige Organer, deres Betydning og Arbejde. Ogsaa Prøven i, hvad der er lært om Menneskelegemet, bør saa vidt muligt foretages paa Grundlag af forelagte Genstande. I Sundhedslære (og i Kemi) eksamineres der saaledes, at Spørgsmaalet heri ikke for nogen Eksaminand maa blive Hovedspørgsmaalet; og det er ikke nødvendigt, at alle Eksaminanderne prøves heri.

7. Naturlære.

Prøven er mundtlig. Der gives enten eet større eller 2 mindre Spørgsmaal, hvoraf det ene da kan være af kemisk Art; dog maa Spørgsmaalet i Kemi ikke for nogen Eksaminand blive Hovedspørgsmaalet.

8. Regning og Matematik.

Prøven er saavel skriftlig som mundtlig.

a. Regning, Ved den skriftlige Prøve forelægges to eller flere Opgaver, som kræver simple Anvendelser af de indøvede Regneregler. Ved den mundtlige Prøve undersøges Elevens Forstaaelse af Regnereglerne og hans Færdighed i deres Anvendelse.

b. og c. Aritmetik og Geometri.

Ved den skriftlige Prøve forelægges to Opgaver, som kræver simple Anvendelser af Sætninger og Metoder fra hele det læste Pensum; den ene af disse skal være en Konstruktionsopgave, ved hvis Bedømmelse der ogsaa tages Hensyn til Tegningens Udførelse, den anden en Beregningsopgave eller Ligning. Ved den mundtlige Prøve, ved hvilken der fortrinsvis eksamineres i Geometri, lægges der Vægt paa, om Eleven formaar at give en nøjagtig og klar Fremstilling af det lærte.

9. Latin.

Til Prøven, der alene er mundtlig, opgives kun, hvad der er læst af sammenhængende Læsning; Eleverne maa kunne oversætte de Stykker heraf, der forelægges dem, med sikker Forstaaelse. Desuden skal de prøves nøje i det grammatiske Pensum, hvori de er blevet indøvede; de maa ligeledes vise, at de er sikkert bekendte med det hele Gloseforraad, de har lært.

10. Fransk.

Ved Prøven, som blot er mundtlig, eksamineres Eleverne i et Stykke af det i Aarets Løb læste Pensum, i alt c. 40 Sider, Elementarøvelserne ikke medregnede. Der kræves flydende Oplæsning med nogenlunde god Udtale og en sikker Oversættelse. Elevernes Kundskaber i Formlæren prøves ved, at Læreren lader dem danne simple, smaa franske Sætninger paa Grundlag af den oversatte Tekst, med Forandring af Verbernes Tider, Pronominerne o. s. v.

§ 4.

For hver af de to skriftlige Prøver, nemlig i Dansk samt i Regning og Matematik, og for hver af de mundtlige Prøver gives 1 Fagkarakter. Ligeledes gives der 1 Fagkarakter for hvert af de i § 2 Nr. 2 og 3 nævnte Fag samt for Orden med skriftlige Arbejder.

Angaaende de for Karakterbetegnelsen m. m. fastsatte Regler henvises til kgl. Anordning af D. D. angaaende Censuren og Karaktergivningingen ved de højere Almenskolors forskellige Eksaminer.

§ 5.

Til at bestaa Mellemskoleeksamen kræves, at Gennemsnitsværdien af de i § 4, 1ste Stykke, 1ste Sætning, nævnte Fagkarakterer — dog undtagen Fagkaraktererne for Latin og Fransk — samt af Fagkaraktererne for Skrivning, Tegning,

Gymnastik og Orden med skriftlige Arbejder, mindst er 3,5 beregnet efter den i ovennævnte Anordning fastsatte Karakterbetegnelse. Til at bestaa Prøven i Latin kræves mindst 4, og til at bestaa Prøven i Fransk kræves ligeledes mindst 4, beregnet efter samme Karakterbetegnelse.

§ 6.

For Mellemskoleeksamen for Privatister efter § 19 i Loven af 14de April 1903 gælder Regler svarende til ovenstaaende, men med de af de særlige Forhold nødvendiggjorte Undtagelser.

§ 7.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at fastsætte de nærmere Bestemmelser, som maatte være nødvendige for Gennemførelsen af denne Ordning.

Anordning

angaaende Censuren og Karaktergivningen ved de højere Almenskolars forskellige Eksaminer.

§ 1. Bedømmelsen i ethvert enkelt, skriftligt eller mundtligt, Eksamenfag sker ved 2 Dommere, hvoraf den ene skal være Faglæreren, den anden enten en af Ministeren beskikket eller en af Skolen foreslaaet og af Ministeren godkendt skolekyndig Censor; den sidste kan være en af Skolens Lærere. Bedømmelsen af fremlagte, paa Skolen udførte Arbejder i Skrivning, Tegning, Kvindeligt Haandarbejde, Sløjd eller andet Legemsarbejde sker ved sidstnævnte Censor alene. Alle øvrige Bestemmelser vedrørende Censurordningen fastsættes af Ministeren.

§ 2. Alle Karakterer skal have lige megen Vægt. Karaktererne for de skriftlige Prøver lægges ikke sammen med Karaktererne for de mundtlige, men holdes helt for sig. Karakteren ved enhver, skriftlig eller mundtlig, Prøve i et Fag skal, selv om Faget har forskellige Underafdelinger og der gives flere forskellige Spørgsmaal, udtrykke Censors Dom om *hele den samlede* Eksamenspræstations Værdi og maa derfor ikke sammenstykkedes af forskellige Underafdelingskarakterer.

§ 3. Der gives 3 Arter Karakterer.

1) Eksamenskarakterer er de Karakterer, der gives for hver enkelt samlet Eksamenspræstation for sig, enten den saa er skriftlig eller mundtlig, samt for de ved Eksamen til Bedømmelse fremlagte, paa Skolen udførte Arbejder,

Ved mundtlig Eksamen skal Censorerne, naar de har endt Prøven for alle (eller en Del af) Eksaminandernes Vedkommende, sammenligne Listerne over de Karakterer, de har givet, saavel for den mundtlige som for den muligvis tilhørende

skriftlige Prøve, og derefter bestemme Eksamenskaraktererne for disse Prøver.

2) Aarskarakterer. En Aarskarakter for en Elev i et eller andet Fag er den Karakter, der fremkommer som Gennemsnitsresultat af 4 Karakterer, som Faglæreren giver Eleven ved Slutningen af 4 omtrent lige lange Afsnit af hele Skoleaaret, og hvori han udtrykker sit samlede Skøn over Elevens Standpunkt. De 4 Karakterer indføres til de angivne Tidspunkter i en dertil indrettet Skoleprotokol, som opbevares af Skolens Styrer; og straks efter Undervisningsaarets Slutning sørger denne for Udregningen af alle de enkelte Aarskarakterer og indfører dem i nysnævnte Protokol.

3) Fagkarakterer er de Karakterer, der fremkommer som Gennemsnitsresultat ved Sammenlægning af Eksamenskarakteren for en mundtlig Eksamenspræstation i et Fag eller for de til Bedømmelse fremlagte, paa Skolen udførte Arbejder og Aarskarakteren i samme Fag og derpaa følgende Division af denne Sum med 2, idet de to Karakterer, der lægges sammen, skal have lige megen Vægt. —

Eksamenskarakteren for en skriftlig Eksamenspræstation skal tillige gælde for Fagkarakter.

Aarskarakteren for Orden med skriftlige Arbejder, Sang og kvindelig Husgerning samt Gymnastik (for saa vidt dette Fag ikke er gjort til Eksamenfag) gælder tillige som Fagkarakter.

I alle de Fag, hvor mundtlig Eksamen afholdes, skal der gives en Fagkarakter efter ovenstaaende Regler.

I alle de Fag, hvor mundtlig Eksamen efter de Bestemmelser, der derom maatte træffes, bortfalder for samtlige Eksaminander, gælder Aarskarakteren tillige for Fagkarakter.

Skolens Bestyrer foretager (personlig eller ved en af ham beskikket Stedfortræder) Sammenlægningen af Eksamens- og Aarskarakteren og indfører alle Aarskarakterer, Eksamenskarakterer og Fagkarakterer i Skolens Eksamensprotokol.

§ 4. Der skal ved Eksamen kun gives 3 normale Karakterer, med hvilke enhver Censor for sig skal udtrykke sit Skøn over enhver samlet, skriftlig eller mundtlig, Eksamenspræstations Værdi eller sin Bedømmelse af fremlagte, paa Skolen udførte Arbejder. Disse Karakterer betegnes ved Tallene: 6, 4, 2. Ingen Censor maa give mellemliggende Karakterer.

Som *Gennemsnitsresultat* af de to Bedømmeres forskellige Skøn kan derhos fremkomme Karaktererne 5 og 3.

I Undtagelsestilfælde kan man endvidere give de to Karakterer, der betegnes ved 8 og ved 0, naar hver Censor for sig fælder denne Dom.

Ligeledes kan de her nævnte Karakterer (8, 6, 4, 2, 0) gives som de Karakterer, af hvilke Aarskarakteren uddrages.

De Karakterer, der kan fremkomme ved Divisionen af de 4 i Aarets Løb givne Karakterer eller ved at tage Middeltallet mellem Aarskarakteren og Eksamenskarakteren, skal behandles saaledes, at enhver Brøk kastes bort, saa at kun det hele Tal, hvortil Brøken er føjet, gælder, dog at en Aarskarakter af 1,5 gælder for 2,

Aarskarakteren for Orden med skriftlige Arbejder udregnes ved Sammenlægning af alle de af vedkommende Lærere i Aarets Løb givne Terminskarakterer og Division derefter med Karakterernes Antal; udkommer der en Brøk, der er over $\frac{1}{2}$, forhøjes Resultatet til det nærmest ovenfor liggende Tal, medens enhver Brøk, der er $\frac{1}{2}$ eller derunder, bortkastes.

Hvis en Eksaminand ved skriftlig eller ved mundtlig Eksamen erholder 2 Gange 0 som Eksamenskarakter, skal han straks bortvises fra Eksamen.

§ 5. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bebyndiges til at fastsætte de nærmere Bestemmelser, som maatte være nødvendige for Gennemførelsen af denne Anordning.

Hvorefter alle vedkommende have sig at rette.

Givet paa Amalienborg den 3. August 1906.

Under Vor kgl. Haand og Segl.

Frederik R.

L. S.

Enevold Sørensen.

Særlige Bestemmelser for Skolens Elever.

Enhver Elev maa ved Indtrædelsen i Skolen medbringe Daabs- og Vaccinationsattest.

Udebliver en Elev fra Skolen paa Grund af Sygdom eller andet lovlig Forfald, bedes dette straks skriftlig meldt til Forstanderinden.

Den Elev, der paa Grund af Sygdomstilfælde eller Forkølelse ønskes fritaget for Gymnastik for kortere Tid, maa medbringe skriftlig Begæring herom fra Hjemmet. Motiveret Lægeattest maa ifølge Ministeriets Cirkulære af 23. Oktober 1893 medbringes, hvis Eleven i længere Tid ønskes fritaget for Gymnastik.

Naar der i en Familie, som har skolesøgende Børn, udbryder en epidemisk Sygdom, maa Skolen forlange straks at faa Meddelelse herom. Er

Sygdommen Skarlagensfeber, Difteritis eller anden farligere Sygdom, kan der ikke tilstedes Elever fra de Hjem, hvor der findes Patienter med disse Sygdomme, Adgang til Skolen, før al Fare for Smitte er forbi. Derimod vil det under en af de sædvanlig godartede Mæslinge- og Kighosteepidemier eller andre mindre farlige Sygdomme, som Regel ikke være nødvendigt at formene Elever fra Hjem, hvor disse Sygdomme findes, Adgang til Skolen.

Naar ikke Sygdom eller anden paatrængende Grund gør Forsømmelser nødvendige, kan Skolen som Regel ikke give Tilladelse til, at en Elev udebliver fra Undervisningen; det kan ikke noksom fremhæves, hvor megen Skade Børnene har af at forsømme, ikke alene fordi de derved faar Huller i deres Undervisning, som vanskeligt kan udfyldes, men ogsaa fordi den Vane løseligt at passe sit Skolearbejde avler Vanen til at sløse med alt Arbejde. Skolen maa derfor indtrængende paakalde Forældrenes Hjælp i dette Tilfælde og paa det indstændigste fraraade at lade Børnene forsømme af uvigtige Grunde.

Elevernes Skolesager maa være tydeligt mærkede med Navn, dog bør der ikke skrives Navn i de nye Bøger, før de er forevist paa Skolen.

Skolepengene, som medbringes inden den 5. i Maaneden, bedes overbragte i en lukket Konvolut med Navn paa og erlægges uden Hensyn til Ferier eller Forsømmelser.

De Elever, som bor paa Skolen, medbringer Seng med alt Tilbehør, Haandklæder, en Pose til smudsigt Tøj, Ske, Gaffel og Servietring samt en Kommode med en lille Reol. Skab kan anskaffes efter nærmere Aftale med Skolen. Disse Ting, samt alle Beklædningsgenstande skal være tydeligt mærkede med Navn.

Foruden Vaccinations- og Daabsattest maa de Elever, som skal bo paa Skolen, tillige medbringe Sundhedsattest.

Det ny Skoleaar begynder for alle Børneskolens Klasser efter *Pinseferien; IV. Mellemskoleklasse og Realklassen efter Sommerferien. Der optages nødig Elever paa anden Tid end ved Skoleaarets Begyndelse og efter Sommerferien.*

Ordensbestemmelser :

1. Eleverne maa indfinde sig i Skolen mindst 5 Minutter før Skoletidens Begyndelse. Tidligere end et Kvarter før maa ingen møde. Enhver Elev maa medbringe, hvad hun i Dagens Løb har Brug for ved Undervisningen.
2. Inden Timens Begyndelse maa enhver uvedkommende Ting fjernes fra Bordene.
3. Ingen maa skifte Plads uden ifølge den paagældende Lærers eller Lærerindes udtrykkelige Ønske.
4. Blade maa ikke udrives af Skrive- eller Stilebøger. De udskrevne Bøger opbevares paa Skolen til Skoleaarets Slutning. Alle Bøger maa være forsynede med Omslag og Navn. Skrive-, Stile- og Karakterbøger tillige med Trækpapir.
5. Eleverne er skiftevis ugehavende i deres Klasse. Det paahviler dem at samle alle Elevernes skriftlige Arbejder

- og aflevere dem til den paagældende Lærer, at sørge for, at Klassen er i Orden til hver Time, saaledes at hver Elev har de Sager fremme, hun skal bruge, og intet andet, at der paa Katedret findes, hvad der skal være osv. Ingen anden end den ugehavende maa gøre Orden paa Katedret, og ingen anden end hun maa opholde sig i Klassen i Friminutterne.
6. I Friminutterne er det Børnene tilladt at opholde sig paa Legepladsen, hvor en af Klasselærerinderne altid er til Stede hos Børnene. Naar Skoleklokken ringer ind, maa hver Klasse stille sig i Række og gaa rolig ind i Klasseværelserne. Er en Elev paa Grund af Sygdom forhindret i at opholde sig paa Legepladsen, maa hun medbringe skriftlig Meddelelse derom fra Hjemmet. Spisning er kun tilladt i det store Frikvarter. Slikkerier maa ikke medbringes paa Skolen.
  8. Ingen Elev maa forlade Skolen uden Forstanderindens særlige Tilladelse.
  9. Paa Skolens Gange og Trapper maa ikke føres højroset Samtale.
  10. Det paaligger alle Skolens Elever at vaage over, at ingen af Skolens Sager behandles uagtsomt. Kommer en Elev til at beskadige noget i Skolen, maa hun selv erstatte det.

Skolebetalingen.

Forskolen

- 1ste Klasse 4 og 5 Kr. mndl.
 2den Klasse 6 og 8 Kr. mndl.
 3die Klasse 10 Kr. mndl.

Mellemskolen.

- 1ste Klasse 10 Kr. mndl.
 2den Klasse 12 Kr. mndl.
 3die Klasse 14 Kr. mndl.
 4de Klasse 16 Kr. mndl.

Realklassen 18 Kr. mndl.

Søskende har Moderation saaledes, at naar to Søstre besøger Skolen, betales fuldt for den første, 2 Kr. mindre for den efterfølgende og saa fremdeles.

Til Brændsel og Inventar betaler hver Elev 4 Kr. aarlig, hvoraf 2 Kr. erlægges i November, 2 i Januar.

Indskrivningspenge betales med 2 Kr.

Enhver Elev, som indstiller sig til Alm. Forberedelseseks-

amen. Mellemkoleeksamen eller Realeksamen betaler 20 Kr. Den, der indstilles til en Tillægsprøve, betaler 5 Kr.

De Elever, som bor hos os under deres Uddannelse, betaler 600 Kr. aarlig for alt undtagen Undervisning og Vadsk. Betalingen erlægges forud, kvartalsvis.

Indmeldelser er gældende for et Aar.

Udmeldelser fra Skolen maa for de voksne Elevers Vedkommende ske med 2 Maaneders Varsel, der betales altsaa for den Maaned, i hvilken Udmeldelsen sker, og for de to følgende. I Barneskolen med 1 Maanedes Varsel, der betales altsaa for den Maaned, i hvilken Udmeldelsen sker, og for den følgende.

Fripladser.

Ifølge Overenskomst med Silkeborg Kommune har denne indtil 1ste August 1906 betalt for 8 Fripladser i hver af Byens to Realskoler (Mellemkoler) 720 Kr. aarlig til hver Skole. Desværre meddelte Silkeborg Kommunalbestyrelse os den 1ste Januar 1906, at den ønskede denne Overenskomst ophævet for vor Skoles Vedkommende, da der indløb flere Ansøgninger om Fripladser til Drengene end til Piger. Og da Fripladserne nu i Juli besattes for det ny Skoleaar, mistede Skolen $1\frac{1}{2}$ Friplads = 144 Kr., et føleligt Tab for os og ligesaa føleligt for de mange nye Ansøgere, af hvilke kun een fik en halv Friplads.

Fra Amtet er der i Skoleaaret 1905—06 ydet 150 Kr. til Hjælp til Skolepenge for uformuende Elever.

Fra Staten er der ydet 855 Kr.

Skolen selv har i Skoleaaret 1905—06 bevilget 947 Kr. til Fripladser.

Ansøgninger om Friplads eller Hjælp til Undervisningspenge fra Kommunen eller Amtet søges i Juni Maaned paa dertil indrettede Skemaer, som faas paa Skolen.

Ansøgninger om Friplads fra Staten skal søges ved skriftlig Henvendelse til Skolen inden 1ste Juli.

Kun Elever, som er fyldt 11 Aar, og hvis Flid og hele Færd er rosværdig, kan søge disse Fripladser.

Theodora Lang

(træffes som Regel Skoledage
11—12.
Eksamensdage undtagen).

Anna Høltzermann,

Forstanderinde,
(træffes Skoledage 8—9.)

 „Silkeborg Avis“
Bogtrykkeri.